

قربانیانی بی چهره

ایران

نقض حقوق
مسیحیان در

۲۰۲۴
گزارش سالانه

گزارشی مشترک از

ARTICLE 18

Open Doors

MEC

CSW everyone
free to believe

برای مسیحیان دردناکترین است که «جرم» واقعی آنها را تحت اتهامات دروغینی مانند «اقدام علیه امنیت ملی» می‌پوشانند. [نمی‌گویند] جرم شما این است که مسیحی هستید. جرم شما این است که ادبیات مسیحی دارید. جرم شما این است که با مسیحیان دیگر در کلیساهای خانگی جمع می‌شوید؛ و جرم شما این است که تغییر دین داده‌اید.

نازیلا قانعی

گزارشگر ویژه سازمان ملل
در امور آزادی دین یا عقیده

فهرست مطالب

چکیده گزارش

آزادی دین و عقیده در قوانین ملی و بین‌المللی

موارد نقض حقوق و آزادی‌های مسیحیان در ایران

جدول زمانی نقض حقوق مسیحیان در سال ۲۰۲۳

فهرست زندانیان مسیحی

مواد قانون مجازات اسلامی که معمولاً علیه مسیحیان استفاده می‌شود

روندهای رایج

تحلیل

توصیه‌ها

۰۲

۰۴

۰۷

۱۸

۲۳

۲۷

۲۸

۳۰

۳۵

چکیده گزارش

بسیاری از شهروندان ایرانی پس از اعتراضاتی که در سپتامبر ۲۰۲۲ و در پی جان باختن مهسا/ژینا امینی در حین بازداشت شکل گرفت، و تلاش‌های حکومت ایران برای پنهان‌کاری آن، اشتیاق تازه‌ای برای تغییر را تجربه کردند. مقامات ایرانی با وجود استفاده از خشونت بیش از حد، و اعدام‌های بدون رویه‌ی عادلانه، برای سرکوب اعتراضات و خواسته‌های مردم ایران با چالش روبرو شدند. این موارد جنبه‌ای گسترده‌تر از نقض شدید هنجارهای بین‌المللی توسط حکومت ایران در زمینه آزادی بیان، حقوق زنان، و آزادی دین یا عقیده را نمایان می‌کند که بسیاری از گروه‌های دینی در ایران، از جمله مسیحیان، را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مطالبات گسترده مردم برای رعایت حقوق بشر در ایران، و احترام به آزادی‌ها و حقوق تمامی شهروندان، امیدی است که جامعه ایرانیان مسیحی نیز دل در گروی آن دارد. در سپتامبر ۲۰۲۳، چندین سازمان مسیحی ایرانی و کلیساهای بسیاری به مناسبت سالگرد جان باختن مهسا/ژینا امینی **بیانیه** مشترکی امضا کردند و خواستار «احترام به حقوق بشر و پایان دادن به تبعیض و بی‌عدالتی برای تمامی ایرانیان»

شدند.

در سال ۲۰۲۳ میلادی، مقامات حکومت همچنان به پایمال کردن

آزادی‌های بنیادین مردم ایران ادامه دادند. گزارش پیش رو، در

پی روشن ساختن چالش‌هایی است که جامعه‌ی مسیحی در چارچوب

جامعه وسیع‌تر ایران با آن روبرو است.

در این گزارش، بخش **آزادی دین و عقیده در قوانین ملی و بین‌المللی** برای حمایت از حقوق و آزادی دینی مسیحیان در ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بخش **موارد نقض آزادی دین و عقیده مسیحیان در ایران** با مثال‌هایی روشن، برخی از موارد نقض و زیرپا نهادن میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) را بررسی می‌کند که بر جامعه مسیحی تأثیرگذار است.

مسیحیان در ایران

مسیحیانی که به صورت آشکار ایمان خود را ابراز می‌کنند، به ویژه نوکیشان مسیحی از پیشینه اسلام، دستگیر و بازداشت شده و تحت تعقیب قضایی توسط حکومت ایران قرار می‌گیرند. با نگاهی به سال ۲۰۲۳، **یک جدول زمانی از نقض حقوق مسیحیان در ایران** ارائه شده است. بخش دیگری بر **مواد قانون مجازات اسلامی که معمولاً علیه مسیحیان استفاده می‌شود** و اتهامات رایج علیه آنان می‌پردازد. این گزارش همچنین شامل **فهرست زندانیان مسیحی** است که در سال ۲۰۲۳ میلادی به دلیل ایمان خود یا انجام فعالیت‌های مسیحی در ایران زندانی یا تبعید شدند.

ژیم

از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ خورشیدی برابر با ۱۹۷۹ میلادی،

ایران در سرکوب مسیحیان از خود استمراری نشان

داده است که با تعریف بین‌المللی آزار و تعقیب (جفا*) که در «اساسنامه دادگاه جنایی بین‌المللی رم» بیان شده است هم‌خوانی دارد. با این حال، شیوه‌ی اجرای این آزار و تعقیب همچنان در حال تطبیق و تغییر است. بخش **روندهای رایج**، به الگوهای جدید رفتاری در زمینه آزار و تعقیب مسیحیان و تأثیرات آن بر جامعه مسیحی می‌پردازد.

اساسنامه رم «آزار و تعقیب» را این‌گونه تعریف می‌کند:

«محروم ساختن عمدی و شدید یک گروه یا جمعیت از حقوق اساسی آنان برخلاف موازین حقوق بین‌المللی، به دلیل هویت گروهی یا جمعی ایشان»

در بخش **تحلیلی** گزارش، در مورد **چگونگی ادامه فشارها بر مسیحیان و خانواده‌های آنها حتی پس از آزادی‌شان از زندان** شرحی اجمالی را گنجانیده‌ایم. این گزارش با چندین **توصیه** پایان می‌یابد. برخی خطاب به جمهوری اسلامی ایران است جهت احترام به حقوق و آزادی‌های شهروندان خود، و برخی دیگر به جامعه بین‌المللی جهت پاسخگو کردن مقامات ایرانی برای نقض قوانین بین‌المللی حقوق بشر به پایان می‌رسد.

* اصطلاح مرسوم و جایگزین بین مسیحیان ایرانی

آزادی دین و عقیده

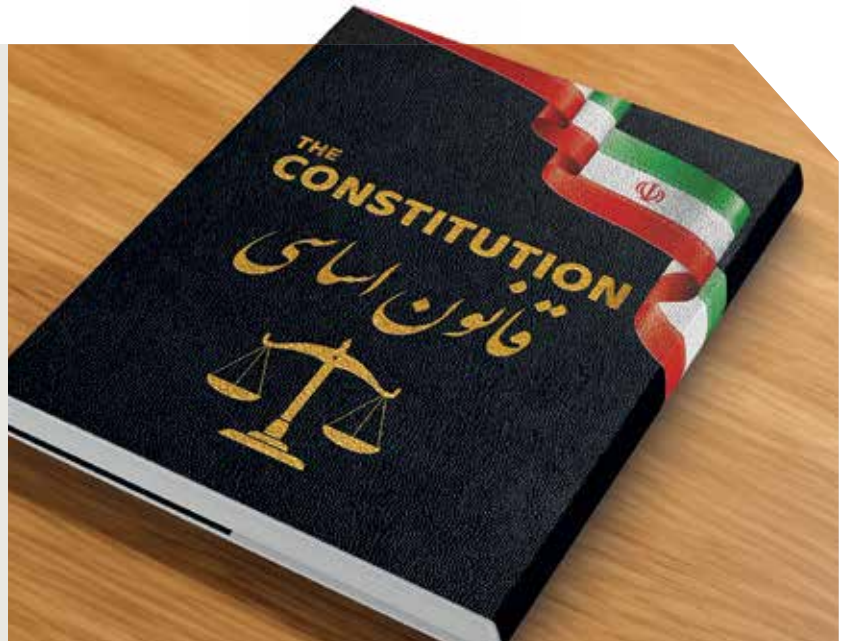
در قوانین ملی و بین‌المللی

ایران کشوری چند فرهنگی، متنوع و موطن گروه‌های قومی (اتنیکی) و دینی گوناگون است که حضور آنها از پیشینه‌ی غنی تاریخی برخوردار است. حقوق و آزادیهای تمامی شهروندان، بدون توجه به قومیت یا وابستگی دینی آنها در قوانین کشوری و بین‌المللی، تضمین شده‌اند. با این حال، پس انقلاب ۱۹۷۹، حکومت در تلاش بوده است تا یک هویت ایرانی یکدست و همسو با نظام اعتقادی اسلام شیعه را بر جامعه تحمیل کند و همین امر منجر به سرکوب سایر گروه‌ها شده است؛ چرا که فرهنگ، سنت‌ها و باورهای دینی آنها به عنوان تهدیدی برای جمهوری اسلامی و ارزش‌های آن انگاشته می‌شوند.

اصل اول قانون اساسی ایران، یک حاکمیت دینی یا تئوکراتیک را بنیان می‌نهد، و اصل ۱۲، مکتب اسلامی شیعه‌ی دوازده امامی (اثنی عشری) را به عنوان دین رسمی کشور تعیین می‌کند. بر این اساس، تمامی قوانین ایران باید برگرفته از اسلام و با آن سازگار باشند.

اصل ۱۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران:

«ایرانیان زرتشتی، کلیمی (یهودی) و مسیحی تنها اقلیتهای دینی شناخته می‌شوند که در حدود قانون در انجام مراسم دینی خود آزادند و در احوال شخصی و تعلیمات دینی بر طبق آیین خود عمل می‌کنند.»

بجز زرتشتیان، یهودیان و مسیحیان، هیچ اقلیت دینی دیگری در قانون اساسی به رسمیت شناخته نشده است یا دارای حقوقی براساس قانون اساسی نیستند. از نظر مقامات حکومت ایران، جامعه‌ی مسیحیان در ایران تنها به ارمنیان و آشوریان و گروه کوچک مهاجران مسیحی محدود می‌شود. این دسته از مسیحیان به رسمیت شناخته شده هر چند در انجام امور دینی خود آزادی‌های محدودی دارند، اما با تبعیض‌های قانونی و اجتماعی نیز روبرو هستند، و اجازه برگزاری مراسم عبادی یا داشتن کتب و منابع مسیحی به زبان فارسی را ندارند. افزون بر آن، در صورت ترویج مسیحیت در میان افرادی از پیشینه اسلام، و یا دعوت از آنان برای شرکت در مراسم کلیسایی، ممکن است با خطر زندان روبرو شوند.

در همین حال، نوکیشان مسیحی که از پیشینه اسلام به مسیحیت گرویده‌اند^۱، از نظر تعداد بزرگترین بخش^۲ از جامعه‌ی مسیحیان در ایران را تشکیل می‌دهند اما توسط حکومت به رسمیت شناخته نمی‌شوند و اغلب توسط نهادهای حکومتی، و گاهی اوقات نیز توسط بستگان و مردم اجتماع هدف آزار قرار می‌گیرند.

نوکیشان مسیحی چون نمی‌توانند در مراسم کلیساهای محدود به آشوریان و ارمنیان شرکت کنند، مجبورند برای دعا، پرستش و مطالعه‌ی کتاب مقدس در جلسات غیر رسمی در خانه‌های شخصی شرکت کنند که به نام «کلیسای خانگی» شناخته می‌شوند، و یا اینکه به اجبار در انزوا قرار بگیرند و ارتباطی با دیگر مسیحیان نداشته باشند. در هر دو مورد، آزادی آنها در ابراز باورشان به شکل علنی و در اجتماع با دیگران نقض شده است.

با توجه به اینکه نوکیشان مسیحی بزرگ‌ترین بخش از جامعه‌ی مسیحی در ایران هستند و توسط حکومت به رسمیت شناخته نمی‌شوند، مسئله «ارتداد» یک نگرانی اساسی است. ارتداد هرگز در قوانین حکومت جمهوری اسلامی به عنوان یک جرم به تصویب نرسیده است. اختلاف آرای فقهی در تفسیر قوانین اسلامی در مورد ارتداد، به غیر قابل پیش‌بینی بودن و عدم وحدت رویه در رفتار با نوکیشان مسیحی که از پیشینه اسلام به مسیحیت گرویده‌اند منجر شده است. در اواخر سال ۲۰۲۲، علیرضا میرکمالی، حقوقدانی که در تصویب لایحه قانون مجازات اسلامی نقش داشته، در میزگردی **اظهار داشت:** «زمانی من در جریان تصویب لایحه مجازات اسلامی بودم و قرار بود ارتداد هم در مجموعه قوانین کیفری ما بیاید اما از ترس فشارهای بین‌المللی کنار گذاشته شد.»

گرچه یک نوکیش در سال ۲۰۱۰ به جرم ارتداد به **اعدام** محکوم شد، اما به دلیل فشارهای بین‌المللی اتهام ارتداد و حکم اعدام او لغو گردید. اما بسیاری از نوکیشان پس از آن نیز با **تهدیدات** مشابهی در هنگام دستگیری و بازجویی مواجه شده‌اند. آخرین باری که یک نوکیش مسیحی به طور رسمی به جرم ارتداد **اعدام** شد، در سال ۱۳۶۹ خورشیدی برابر با ۱۹۹۰ میلادی بود.^۳

^۱ نوکیشان مسیحی به شاخه‌ها و جنبش‌های مختلف کلیسایی تعلق نشان می‌دهند. این گزارش آزارهایی را که نوکیشان شبکه کلیساهای خانگی موسوم به «کلیسای ایران» متحمل شده‌اند را نیز شامل می‌شود. اعضای این کلیسای خانگی باورهای الهیاتی غیرمتعارفی درباره تثلیث دارند، که راست‌دینانه قلمداد نمی‌شود اما معتقدند که رستگاری از طریق کار نجات‌بخش عیسی مسیح است.

^۲ در سال ۲۰۲۰، **گزارش نظرسنجی** درباره‌ی «نگرش ایرانیان به دین»، توسط «موسسه گمان»، یک گروه تحقیقاتی مستقر در هلند منتشر شد. این نظرسنجی آشکار ساخت که ۱.۵ درصد ایرانیان از یک گروه پاسخ‌دهنده‌ی پنجاه‌هزار نفری، خود را مسیحی می‌دانند. براساس این نظرسنجی، و با در نظر گرفتن محدوده افراد شرکت‌کننده در نظرسنجی، پژوهشگران تخمین زده‌اند که در کل حدود ۸۰۰ هزار مسیحی در ایران وجود دارد. جمعیت مسیحیان ارمنی و آشوری بین پنجاه تا هشتاد هزار نفر برآورد می‌شود. بقیه جمعیت مسیحیان را نوکیشان مسیحی تشکیل داده‌اند.

^۳ کشیش حسین سودمند تنها مسیحی ایرانی است که در نظام جمهوری اسلامی به طور رسمی به دلیل «ارتداد» اعدام شده است، اگرچه مسیحیان دیگری به همین اتهام در مراحل اولیه قضایی به اعدام محکوم شده، و تعدادی نیز به طور فراقانونی کشته شده‌اند.

اما به طور معمول نوکیشان و دیگر مسیحیان فارسی زبان^۴ به شیوه‌های دیگر تحت فشار قرار می‌گیرند، که شامل محدودیت‌ها و نقض‌های مکرر حقوق بنیادین آنها می‌شود، بدون اینکه به طور رسمی با اعدام به جرم ارتداد مواجه شوند.

این بدرفتاری با جامعه‌ی مسیحی، چه به رسمیت شناخته شده و چه به رسمیت شناخته نشده، نقض آشکار تعهدات ایران به عنوان یکی از امضاکنندگان میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) است، که ایران در سال ۱۹۷۵ میلادی آن را تصویب کرده و موظف به رعایت آن و سایر معاهدات بین‌المللی است.

در اکتبر ۲۰۲۳، کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد، پیروی جمهوری اسلامی از میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی یا ICCPR را بررسی کرد و توصیه نمود که ایران «باید احترام به حق آزادی دین یا عقیده را تضمین کند، از جمله با اطمینان از انطباق قوانین و رویه‌ها با ماده ۱۸ این میثاق [در مورد آزادی دین یا عقیده]، و با توجه به نظرات عمومی شماره ۲۲ (۱۹۹۳) در مورد حق آزادی اندیشه، وجدان و دین، و شماره ۳۴ (۲۰۱۱) در مورد آزادی بیان؛ [...] در تضمین حق هر فردی برای داشتن یا انتخاب دین یا عقیده، و یا تغییر دین یا عقیده خود؛ [و] حق ابراز دین یا عقیده‌ی خود، خواه بطور فردی یا جمعی و در عموم یا خصوصی، بدون نگرانی از مجازات» بکوشد.^۵

با نقض حقوق مدنی و سیاسی همه

شهروندان خود، جمهوری اسلامی **بخش یک**

از ماده دوم میثاق بین‌المللی حقوق مدنی

و سیاسی (ICCPR) را زیرپا نهاده است که بیان می‌دارد:

«دولت‌های طرف این میثاق متعهد می‌شوند که حقوق شناخته

شده در این میثاق را درباره کلیه افراد مقیم در قلمرو تابع حاکمیت‌شان

بدون هیچگونه تمایزی از قبیل نژاد، رنگ، جنس، زبان، دین، عقیده سیاسی یا

عقیده دیگر، اصل و منشأ ملی یا اجتماعی، ثروت، نسب یا سایر وضعیت‌ها محترم شمرده

و تضمین کنند.»

^۴ در این گزارش عبارت «مسیحیان فارسی‌زبان» برای اشاره به مسیحیانی استفاده شده که متشکل از نوکیشان مسیحی و مسیحی‌زادگان ارمنی و آشوری است که زبان فارسی را برای عبادت جمعی برگزیده‌اند.

^۵ «بررسی گزارش‌های ارائه شده توسط دولت‌های عضو طبق ماده ۴۰ میثاق، چهارمین گزارش دوره‌ای جمهوری اسلامی ایران، کمیته حقوق بشر، جلسه ۱۳۹، خلاصه گزارش جلسات ۴۰۳۸ و ۴۰۳۹ برگزار شده در پاله ویلسون، ژنو، ۹ تا ۱۰ اکتبر ۲۰۲۳.»

موارد نقض حقوق و آزادی‌های مسیحیان در ایران

در این بخش میزان سرکوب اعضای جامعه مسیحی در ایران با توجه به مفاد «میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی» و نقض آن توسط مقامات حکومت ایران بررسی شده است.

ماده ۷: «هیچ کس را نمی‌توان مورد آزار و شکنجه یا مجازات، رفتار ظالمانه یا خلاف انسانی یا تحقیرآمیز قرار داد.»

بسیاری از مسیحیان گزارش داده‌اند که در طول دستگیری و بازداشت مورد آزار و بدرفتاری شدید قرار گرفته‌اند. به عنوان مثال، علی کاظمیان، نوکیش مسیحی، در شهادت‌نامه خود در ژانویه ۲۰۲۳ اینگونه **شهادت داد**: «بازجوها متوجه شده بودند که در پای چپم که قبلاً شکسته بود پلاتین (درون کاشت) کار گذاشته‌اند. به همین دلیل یکی از مأموران چندین بار با لگدهای محکم به پای چپم کوبید. بعد من را روی یک صندلی نشاندهند. دست‌های من را بستند و بعد بازجو گفت: «تو الان روی صندلی الکتریکی نشستی!» علاوه بر شکنجه‌های فیزیکی، شکنجه‌های روحی و روانی زیادی به من وارد کردند. تحمل شکنجه‌های فیزیکی برای من راحت‌تر از شکنجه‌های روحی و روانی بود. من را تهدید کردند که به همسر و فرزندانت آسیب می‌رسانیم. بازجو گفت: «زنت را می‌آوریم در اتاق بازجویی و جلوی همه لخت می‌کنیم تا ببینم باز هم می‌توانی مقاومت کنی و حرف نزنی؟»

ماده ۹.۱: «هر کس حق آزادی و امنیت شخصی دارد. هیچ کس را نمی‌توان خودسرانه (بدون مجوز) دستگیر یا بازداشت (زندانی) کرد. از هیچ کس نمی‌توان سلب آزادی کرد مگر به جهات و طبق آئین دادرسی مقرر به حکم قانون.»

کارگروه بازداشت‌های خودسرانه سازمان ملل در سال ۲۰۲۱ **حکم داد** که دولت ایران به طور خودسرانه یوسف ندرخانی، نوکیش و از رهبران کلیسای خانگی موسوم به «کلیسای ایران» را بازداشت کرده است و خواستار آزادی فوری او شد. این کارگروه دریافت که بازداشت این رهبر کلیسا فاقد پایه و اساس قانونی بوده، او به دلیل «عمل مشروع» به حقوق و آزادی‌های مجازات شده، به او دادرسی منصفانه یا رویه عادلانه ارائه نشده و با «تبعیض بر اساس باورهای دینی» روبرو شده است. بنابراین، کارگروه بازداشت‌های خودسرانه‌ی سازمان ملل، نه تنها خواستار آزادی فوری یوسف ندرخانی شد، بلکه خواستار جبران خسارت و غرامت‌های دیگر برای او شد. این نهاد بین‌المللی همچنین خواستار انجام تحقیقات مستقل ایران در مورد بازداشت خودسرانه‌ی او و پاسخگو کردن مسئولان مربوطه شد. با این حال، این رهبر کلیسای خانگی تا دو سال پس از آن تاریخ، و تا زمان **عفو** خود در اسفند ۱۴۰۱ برابر با فوریه ۲۰۲۳ در بازداشت باقی ماند.

در سال‌های اخیر، چندین نوکیش مسیحی نیز با حکم به تبعید در نقاط دورافتاده کشور و نقض ماده ۹.۱ از آزادی‌های خود محروم شده‌اند، که با وجود عفو شدن او، حکم دو سال تبعیدش هنوز به طور رسمی لغو نشده است.

ماده ۹.۲: «هر کس دستگیر می‌شود باید هنگام دستگیر شدن از علت آن مطلع شود و در اسرع وقت اخطاریه‌ای مربوط به اتهامی که به او نسبت داده می‌شود دریافت دارد.»

بسیاری از مسیحیان گزارش داده‌اند که آنها هنگام دستگیری و بازداشت از دلیل قانونی آن، و همچنین اتهامات خود آگاه نشده‌اند. از جمله این افراد می‌توان از نوکیش مسیحی شهناز جیزان، و همسر کشیش فرهاد سبک‌روح نام برد که در **شهادت‌نامه** خود در سال ۱۴۰۱ خورشیدی (۲۰۲۳ میلادی) گفته است: بعد از سه روز، به آنها گفتم که من باید با فرزندانم

شهنواز

صحبت کنم. من هنوز دلیل بازداشت شدنم را نمی دانم. همسرم بازداشت است و شما می توانید از او بازجویی کنید اما به من اجازه بدهید کنار فرزندم باشم. بازجو گفت: «شما به جرم مسیحیت اینجا هستید!». آنها از من و فرهاد انتظار داشتند که اسامی اعضای کلیسا در اهواز و شهرهایی که فرهاد نظارت آن کلیساها را به عهده داشت بنویسیم. آنها گفتند: «شما پایتان را فراتر از محدودیت هایی که برایتان تعیین کرده ایم گذاشته اید. شما سرکشی کردید و ما این اجازه را به شما نمی دهیم که مسلمان ها را مسیحی کنید».

ماده ۹.۳: «هر کس به اتهام جرمی دستگیر یا بازداشت (زندانی) می شود باید او را در اسرع وقت در محضر قاضی یا هر مقام دیگری که به موجب قانون مجاز به اعمال اختیارات قضایی باشد حاضر نمود و باید در مدت معقولی دادرسی یا آزاد شود ...»

کشیش ویکتور بت-تمرز، رهبر کلیسای آشوری که در سال ۲۰۱۷ میلادی به دلیل رهبری یک کلیسای خانگی به ۱۰ سال زندان محکوم شد، در گفتگو با سازمان ماده ۱۸ گفت که سه سال انتظار برای شنیدن رأی دادگاه تجدیدنظر برای او «دوران بسیار سختی» بود. «در طول سال معمولاً سه یا چهار بار دادگاه تجدید نظر برگزار می شد. و از زمانی که تاریخ آن را دو ماه قبل از هر جلسه ابلاغ می کردند، اضطراب و نگرانی شروع می شد و شما دیگر آن آرامش فکری و روحی را ندارید. نمی دانید چه خواهد شد.» او درباره دادگاه توضیح داد: «وکیل هم کنارت هست ولی به حرف کسی گوش نمی دهند. از قبل انگار تصمیم گرفته اند. فقط یک بازی است که شما می روی و می آیی. آنچه سخت است این است که [نمی دانی] کی این بازی تمام می شود. مثلی در فارسی هست که می گویند «برای یک گربه بازی است، اما برای موش مرگ است!» شما این مرگ را چندین بار در طول سال تجربه می کنید... در سه سال، اگر جمع کنید، ما این را ۱۲ بار تجربه کردیم»

ویکتور

ماده ۱۰.۱: «درباره کلیه افراد که از آزادی خود محروم شده اند باید با انسانیت و احترام به حیثیت ذاتی شخص انسان رفتار کرد.»

شرایط بسیار نامناسب و وخیم زندان های ایران به طور مرتب در گزارش های گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در ایران، جاوید رحمان، مورد اشاره قرار گرفته است.

روایتهای متعدد زندانیان پیشین عقیدتی، تاییدکننده گزارش های مربوط به شرایط نامناسب و رفتارهای تحقیرآمیز نسبت به زندانیان است. به عنوان نمونه نوکیش مسیحی تورج شیرانی، در **شهادت نامه** منتشر شده در آبان ۱۴۰۲ (نوامبر ۲۰۲۳) شهادت داده است که: «سلول من بسیار کوچک و در حدود یک متر و نیم، در دو متر بود. داخل سلول،

تورج

دستشویی بسیار کثیفی بود. بالای دستشویی یک لوله ی آب آویزان بود و فقط آب سرد داشت. یک دیوار ۳۰ سانتی دستشویی را از بقیه سلول جدا می کرد. وقتی در سلول می خوابیدم سرم نزدیک دستشویی بود. اگر یکی می خواست دوش بگیرد نفر دیگر باید می ایستاد که آب روی سرش نریزد. در سلول یک موکت پهن بود و باید روی موکت می خوابیدم. سه پتو به من دادند. اما پتوها بسیار کثیف بودند طوری که من ترجیح می دادم کفش هایم را به عنوان بالش زیر سرم بگذارم و بخوابم. هیچ مواد شوینده ای در سلول نبود. من روز دوم بازداشت، دستشویی را با آب شستم اما فایده ای نداشت. بسیار محیط غیر بهداشتی بود. من با لباس های خودم در بازداشت بودم و هیچ لباس تازه ای به من داده نشد و حتی اجازه ندادند خانواده ام لباس تازه ای برای من بیاورند. غذاهای بازداشتگاه هم بسیار بی کیفیت بود.»

ماده ۱۴.۱: همه در مقابل دادگاه‌ها و دیوان‌های دادگستری برابر هستند. هر کس حق دارد به دادخواهی او منصفانه و علنی در یک دادگاه صالح مستقل و بی‌طرف تشکیل شده براساس قانون رسیدگی بشود...»

اعضای جامعه مسیحی به طور معمول از برابری در مقابل دادگاه‌ها و محاکم برخوردار نمی‌شوند یا از داشتن دادرسی عادلانه و علنی در برابر دادگاه‌های صالح، مستقل و قانونی بی‌بهره می‌مانند. بسیاری از آنها به دادگاه‌های انقلاب فرستاده می‌شوند که ماهیتی غیرعلنی دارند و درهای آن به روی عموم باز نیست، بنابراین نمی‌توانند رویه عادلانه را تضمین کنند.

به گفته مسیحیان دستگیر شده، وزارت اطلاعات ایران پیش از برگزاری جلسه دادگاه در مورد حکم قضایی آنها تصمیم گرفته بود. در موارد دیگر، قضات تحت فشار بودند تا تصمیمات خود را مطابق با دستورالعمل‌های وزارت اطلاعات اتخاذ کنند.

مجتبی

در «روایت من از زندان» که در مارس ۲۰۲۳ منتشر شد، نوکیش مسیحی

«مجتبی حسینی» بیان کرد: «قاضی پرونده ما، که دستورات خود را

مستقیماً از وزارت اطلاعات دریافت می‌کرد، به طور مداوم و به روش‌های مختلف ما را تحت فشار روانی قرار می‌داد.»

در همین حال، تورج شیرانی در **شهادت‌نامه** خود، گفت که وزارت اطلاعات به قاضی مسئول پرونده‌اش دستور داده است که حکم دو سال زندان صادر کند: «قاضی مدام سرش را تکان می‌داد و می‌گفت: «ای وای! ای وای! ارتداد هم که دارید. دو سال اطلاعات برایتان [حکم] زده. پنج سال هم که به خاطر این کارهایتان باید بروید زندان.»

دیگر نوکیش مسیحی، وحید هکانی، در ژوئن ۲۰۲۳ **شهادت** داد: «قاضی رشیدی بسیار بی‌ادب بود و مرتب به ما بی‌احترامی می‌کرد. یک بار به او گفتم: «آیا می‌توانم از شما بخواهم که قاضی ما باشید، به جای شاکی؟ وزارت اطلاعات و دادستان باید شاکی باشند. شما باید بین ما و آنها قضاوت کنید، اما گویی شما شاکی هستید.»

وحید

ماده ۱۴.۲: «هر کس به ارتکاب جرمی متهم شده باشد، حق دارد بی‌گناه فرض شود تا این که مقصر بودن او بر طبق قانون محرز بشود.»

حدود یک هفته پیش از جلسه دادگاه، تورج شیرانی برای پیگیری پرونده به دادسرا رفت. اما به او گفته شد که درباره حکم او تصمیم لازم گرفته شده و حکم او مشخص شده است:

«بعد از توهین‌های بسیار به ما، [دادیار] تماس گرفت و دو مأمور آمدند و ما را به اتاقی بردند و بازداشت کردند. این کار دادیار کاملاً غیرقانونی بود. ما را از صبح تا ساعت ۴ بعدازظهر، در آن اتاق بازداشت تشنه و گرسنه نگه داشتند. ساعت ۴ بعد از ظهر دادیار آمد و گفت: «من صحبت‌هایم را با شما کرده‌ام. شما مرتدید و حکم‌تان هم مشخص است و داده می‌شود. شما هم بعداً خواهید فهمید که حکم چیست.»

همچنین، کشیش ویکتور بت تمرز نیز در مورد جلسات بسیار زیاد دادگاه گفت: «تنها تو و قاضی هستی؛ شخص دیگری نیست. وکیل همراه تو است ولی قاضی‌ها به هر حال به حرف کسی گوش نمی‌دهند. به نظر می‌رسد که آنها تصمیم خود را گرفته‌اند. این فقط یک بازی است.»

ماده ۱۴.۳: «هر کس متهم به ارتکاب جرمی شود با تساوی کامل لااقل حق تضمین‌های زیر را خواهد داشت ... د. در محاکمه حاضر بشود و شخصاً یا به وسیله وکیل منتخب خود از خود دفاع کند و در صورتی که وکیل نداشته باشد حق داشتن وکیل به او اطلاع داده شود ...»

آنوشاوان

در تاریخ ۲۶ ژوئن ۲۰۲۱، در شعبه‌ی چهارم دادگاه انقلاب کرج، قاضی مهدی زینالی **ادعا کرد** که وکیل مدافع سه نوکیش مسیحی مدارک لازم را تکمیل نکرده است و از اجازه دادن به او برای دفاع از موکلانش خودداری کرد. در نتیجه، این مسیحیان مجبور شدند بدون داشتن وکیل از خودشان دفاع کنند و هر یک به پنج سال زندان براساس ماده اصلاح شده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی (**۵۰۰ مکرر**) به «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام» محکوم شدند.

جلسه دادگاه تجدیدنظر مسیحی ایرانی ارمنی تبار، آنوشاوان آویدیان، که در سپتامبر ۲۰۲۳ دوره محکومیت ۱۰ ساله‌اش را آغاز کرد، علی‌رغم درخواست‌های مکرر وکیلش، ایمان سلیمانی، برای برگزاری جلسه حضوری، به صورت **غیابی** برگزار شد.

همچنین باید توجه داشت که در تمام موارد مربوط به اتهامات ادعایی «اقدام علیه امنیت ملی»، که اکثر مسیحیان دستگیر شده به این اتهامات امنیتی روبرو می‌شوند، متهمان در مراحل بازپرسی تنها قادر به انتخاب از میان وکلای از پیش تایید شده توسط حکومت، یا به اصطلاح «وکلای تسخیری-تبصره ماده ۴۸» هستند.

ماده ۱۴.۷: هیچ کس را نمی‌توان برای جرمی که به علت اتهام آن به موجب حکم قطعی صادر شده طبق قانون آئین دادرسی کیفری هر کشوری محکوم یا تبرئه شده است، مجدداً مورد تعقیب و مجازات قرار داد.

در ژانویه ۲۰۲۲، نوکیش و رهبر کلیسای خانگی، عبدالرضا (متیاس) علی‌حق‌نژاد، برای اتهام «تبلیغ مسیحیت»، که در دسامبر ۲۰۱۴ در دادگاه تجدیدنظر از آن تبرئه شده بود، **دوباره بازداشت شد**. این بازداشت در پی لغو حکم تبرئه توسط یک قاضی دیوان عالی انجام شد.

در مغایرت آشکار با ماده ۱۴.۷، عبدالرضا (متیاس) علی‌حق‌نژاد هم‌اکنون در حال گذراندن این حکم شش‌ساله در زندان میناب است.

متیاس

ماده ۱۷.۱: هیچ کس نباید در زندگی خصوصی و خانواده و اقامتگاه یا مکاتبات مورد مداخلات خودسرانه (بدون مجوز) یا خلاف قانون قرار گیرد و همچنین شرافت و حیثیت او نباید مورد تعرض غیرقانونی واقع شود.

مقامات ایرانی از تکنیک‌های پیچیده‌تری برای نظارت بر شهروندان، از جمله مسیحیان، استفاده می‌کنند.

در آوریل ۲۰۲۳، یک گروه از پژوهشگران مستقر در آمریکا **گزارش دادند** که افسران اطلاعاتی متعلق به فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، یا فراجا، از نرم‌افزارهای جاسوسی یا جاسوس افزار برای نظارت بر اقلیت‌ها، از جمله مسیحیان، استفاده می‌کنند. این جاسوس افزار قابلیت استخراج داده‌ها،

از جمله عکس‌ها، اسکرین‌شات‌های مکالمات، و ضبط تماس‌های ویدیویی، از برنامه‌هایی مانند واتساپ و تلگرام را دارد. اکثر قربانیان در مناطق سکونت اقلیت‌ها، از جمله استان آذربایجان غربی زندگی می‌کنند، که بسیاری از مسیحیان ارمنی و آشوری ساکن آنجا هستند. یک **پژوهشگر گفت**: «به طور ویژه، حدود ۲۵ منطقه جغرافیایی جمع‌آوری شده از قربانیان، در شهر ارومیه در استان آذربایجان غربی واقع شده، که از نظر تاریخی با مسیحیان ارمنی و آشوری مرتبط است. برخی از فایل‌های دزدیده شده از قربانیان به ایمان مسیحی مربوط است، به ویژه قطعات یا بخش‌های اسکن شده از کتاب‌های مرتبط به مسیحیت اشاره دارند.»

خانواده شیرانی

تورج شیرانی در **شهادت‌نامه** خود گواهی داد که پس از آزادی او با قرار وثیقه، نیروهای امنیتی حکومت ایران به نظارت بر او و خانواده‌اش ادامه دادند: «یکی از بحران‌های بعد از آزادی برای من و خانواده‌ام این بود که ما را تعقیب هم می‌کردند و در منزل ما دستگاه شنود گذاشته بودند. یک بار با هم صحبت می‌کردیم. دخترانم با ناراحتی گفتند: «چرا نمی‌گذارند آزاد باشیم؟» همان موقع از وزارت اطلاعات با ما تماس گرفتند و گفتند: «دهنتان را ببندید!» و بعد صحبت‌هایی که شنود کرده بودند را به من بازگو کرد.»

ماده ۱۸.۱: هر کس حق آزادی اندیشه و وجدان و دین دارد. این حق شامل آزادی داشتن یا پذیرش یک دین یا عقیده به انتخاب خود، همچنین آزادی ابراز دین یا عقیده خود، خواه به طور فردی یا جمعی و به اتفاق دیگران، خواه در محیط عمومی یا خصوصی، در قالب عبادت، اجرای مناسک و اعمال دینی و آموزش آن است.

پرسش‌هایی که ماموران اطلاعاتی حکومت ایران از نوکیشان مسیحی بازداشت شده می‌پرسند، کمترین شکی باقی نمی‌گذارد که تغییر ایمان آنها دلیل اصلی دستگیر شدن آنها است.

نوکیش مسیحی، ایمان غزنویان حقیقی، در **شهادت‌نامه** خود که در شهریور ۱۴۰۰ منتشر شد، سؤالاتی را که به طور مکرر از سوی بازجویان پرسیده شده بود، فهرست کرد، که شامل موارد زیر است: «چه زمانی و چگونه به عیسی مسیح ایمان آوردی؟ کتاب مقدس را از کجا تهیه کردی؟ به چند نفر از مردم بشارت دادی؟ و چرا بشارت دادی؟»

ایمان

مجتبی کشاورز احمدی، نوکیش مسیحی دیگری در سال ۲۰۲۲ **شهادت داد**: «بازجوها با صراحت به من گفتند: "تو صاحب هیچ حق انتخابی نیستی. برای تو از قبل انتخاب عقیده شده. تو مسلمان زاده هستی و در خانواده‌ای با مذهب شیعه به دنیا آمده‌ای.»

خون شیعه در رگ‌های توست و نمی‌توانی انتخاب دیگری داشته باشی. «امامن این دیدگاه را رد کردم و گفتم که من به انتقال اعتقادات به صورت موروثی باور ندارم. با این حال بازجوها یک هفته تلاش کردند تا با روش‌ها و ترفندهای مختلف از قبیل شکنجه‌های فیزیکی و روحی، یا وعده وعید دادن مرا از مسیحیت به دین اسلام بازگردانند.»

ماده ۱۸.۲: هیچ کس نباید مورد اکراهی واقع شود که به آزادی او در داشتن یا پذیرش یک دین یا عقیده به انتخاب خودش لطمه وارد آورد.

روند رو به افزایش شرکت اجباری در کلاس‌های تعلیمات اسلامی نقض آشکار ماده ۱۸.۲ از «میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی» است. به عنوان مثال در سال ۲۰۲۲ میلادی ۱۰ نوکیش مسیحی در دزفول **مجبور شدند در کلاس‌های بازآموزی تعلیمات اسلامی شرکت کنند**، هر چند هشت تن از آنها که در آوریل ۲۰۲۱ دستگیر شده بودند، در نوامبر ۲۰۲۱ از هرگونه اتهامی تبرئه شده بودند.

در همین حال، بسیاری از نوکیشان مسیحی گزارش داده‌اند که پس از دستگیری در بازجویی‌ها برای انکار باور دینی خود تحت فشار قرار گرفته‌اند. برخی نیز گزارش داده‌اند که برای ترغیب آنها به بازگشت به اسلام، اعضای خانواده آنها به بازداشتگاه آورده شده‌اند.

ماده ۱۸.۳: آزادی ابراز دین یا عقیده را نمی‌توان تابع محدودیتهایی نمود مگر آنچه منحصراً به موجب قانون پیش‌بینی شده و برای حمایت از امنیت، نظم، سلامت یا اخلاق عمومی یا حقوق و آزادیهای اساسی دیگران ضرورت داشته باشد.

در سال ۱۴۰۰ خورشیدی، دیوان عالی کشور **حکم داد** که ۹ نوکیش که به خاطر عضویت در کلیساهای خانگی به پنج سال زندان محکوم شده بودند، نباید با این اتهام «اقدام علیه امنیت ملی» روبرو می‌شدند.

در این حکم آمده است: «صرف تبلیغ خانگی مسیحیت و ترویج فرقه صهیونیستی تبشیری که ظاهراً هر دو به معنای تبلیغ و ترویج مسیحیت از طریق برگزاری جلسات خانوادگی (خانگی) است نمود در اجتماع و تبانی برای برهم زدن امنیت کشور، چه داخلی و چه خارجی ندارد و از طریق تشکیل جمعیت و دسته و شعبه جمعیتی موضوع ماده ۴۹۸ و ۴۹۹ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۵ و دیگر قوانین جزایی قرار نمی‌گیرد و تبلیغ مسیحیت و تشکیل کلیسای خانگی نیز در قوانین جرم‌انگاری نشده است.»

ایمان سلیمانی، وکیل دادگستری که در سال ۲۰۲۲ وظیفه دفاع از سه نوکیش مسیحی **محکوم به پنج سال زندان**، به عضویت در یک کلیسای خانگی را بر عهده داشت، به دادگاه گفت که تنها «جرم» موکلانش دور هم جمع شدن برای دعا و عبادت بوده است. او افزود که شرکت در یک گردهمایی دینی نمی‌تواند به عنوان «اقدام علیه نظام» در نظر گرفته شود. با این حال دادگاه تجدید نظر استدلال و تذکر قانونی او را رد کرد.

ماده ۱۸.۴: دولتهای طرف این میثاق متعهد می شوند که آزادی والدین و برحسب مورد سرپرستان قانونی کودکان را در تأمین آموزش دینی و اخلاقی کودکان مطابق اعتقادات خودشان محترم بشمارند.

یوسف ندرخانی نوکیش و رهبر کلیسای خانگی، برای نخستین بار پس از شکایت از اینکه مدرسه فرزندانش، آنها را مجبور به شرکت در کلاس های تعلیمات اسلامی و قرآن می کرد، توجه مقامات را به خود جلب کرد. اعضای جامعه اقلیت های دینی به رسمیت شناخته شده، از جمله مسیحیان، یهودیان و زرتشتیان، معمولاً از شرکت در این کلاس ها معاف هستند، اما فرزندان نوکیشانی که به مسیحیت گرویده اند، مانند فرزندان یوسف، از این حق محروم هستند، زیرا به اصرار حکومت هنوز به عنوان مسلمان شناخته می شوند. نوکیش مسیحی، یوسف ندرخانی در سال ۱۳۸۹ به اتهام ارتداد به مرگ محکوم شد، اما این حکم پس از اعتراضات بین المللی به آن لغو شد. با این حال، پس از اینکه دوباره به بهانه فعالیت های مربوط به کلیسای خانگی دستگیر و به زندان فرستاده شد، او همچنان برای دفاع از حق تحصیل فرزندانش مبارزه کرد. وی در سال ۱۳۹۸ دست به اعتصاب غذایی سه هفته ای زد. پسر او، یوئیل، از دریافت گواهینامه پایان یک دوره دبیرستان و بنابراین فرصتی برای ادامه تحصیلات محروم شد، آن هم تنها به دلیل عدم شرکت در آزمون درس قرآن.

اجبار فرزندان مسیحیان نوکیش به شرکت در کلاس های تعلیمات اسلامی و قرآن نیز نمونه ای از نقض قانون بین المللی و ماده ۱۴.۱ پیمان نامه حقوق کودک است که بیان می کند: «کشورهای عضو باید حق آزادی اندیشه، وجدان و دین را برای کودک محترم بشمارند.» جمهوری اسلامی ایران این پیمان نامه را در سال ۱۹۹۴ تصویب کرد.

۱۹.۱: هیچ کس را نمی توان به دلیل عقایدش مورد مزاحمت و اخافه (ترس) قرار داد.

مقامات حکومت ایران، به طور مکرر سعی می کنند در حق مسیحیان برای داشتن عقیده خود، به ویژه در مورد دین شان، دخالت کنند.

نوکیش مسیحی، علی اصغر (عمید) فتح الهی در **شهادت نامه** خود که در تیرماه ۱۴۰۲ منتشر شد بیان کرد: «همیشه در بازجویی ها مرا به سمت دیوار می نشانند، میز آنها نیز پشت سرم بود. اولین بار که اجازه دادند چشم بند خود را بردارم برای گفتگو با یک دانشجو در زمینه ی اسلام بود که قصد داشت مرا متقاعد به بازگشت کند، اما نتوانست.»

ماده ۱۹.۲: هر کس حق آزادی بیان دارد. این حق شامل آزادی تفحص و تحصیل و اشاعه اطلاعات و افکار از هر قبیل بدون توجه به سرحدات خواه شفاهاً یا به صورت نوشته یا چاپ یا به صورت هنری یا به هر وسیله دیگر به انتخاب خود می باشد.

تبصره های الحاق شده به ماده ی ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی که کمیته ی حقوق بشر سازمان ملل در ماه اکتبر گذشته خواستار «لغو یا اصلاح» آن شد شامل « هر گونه فعالیت آموزشی و یا تبلیغی انحرافی» توسط توسط اعضای فرقه ها است؛ برچسبی که حکومت ایران مکرراً برای اشاره به کلیساهای خانگی استفاده می کند.

امین

میلاذ

علیرضا

احمد

مرتضی

ایوب

تبصره‌های الحاق شده به این ماده، از زمان تصویب آن برای محکوم کردن چندین نوکیش، از جمله **امین خاکی، میلاذ گودرزی و علیرضا نورمحمدی** در سال ۲۰۲۱ و **احمد سرپرست، مرتضی مشهودکاری و ایوب پوررضازاده** در سال ۲۰۲۲ استفاده شده است. سازمان آرتیکل ۱۹ آن را «حمله تمام عیار به حق آزادی دین و عقیده» **توصیف کرده است.**

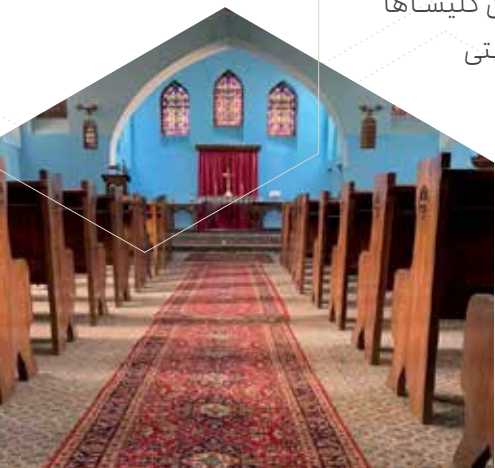
سلوآ غزوانی، مدیر برنامه خاورمیانه و آفریقای شمالی سازمان «آرتیکل ۱۹»، اظهار داشت: «تصویب این قانون، با وجود هشدارها در مورد پیامدهای جدی و سنگین آن برای حقوق بشر، تنها نشان می‌دهد که مقامات ایرانی بر خفه کردن هرگونه بیانی که با میل آنها همخوانی نداشته باشد، اصرار دارند.»

ماده ۲۱: حق تشکیل مجامع مسالمت‌آمیز به رسمیت شناخته می‌شود. اعمال این حق تابع هیچ گونه محدودیتی نمی‌تواند باشد جز آنچه بر طبق قانون مقرر شده و در یک جامعه دمکراتیک به مصلحت امنیت ملی یا ایمنی عمومی یا نظم عمومی یا برای حمایت از سلامت یا اخلاق عمومی یا حقوق و آزادی‌های دیگران ضرورت داشته باشد.

براساس گزارش کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد، یک اجتماع می‌تواند «اهداف دیگری مانند سرگرمی، فرهنگی، دینی یا تجاری داشته باشد و همچنان تحت حمایت ماده ۲۱ باشد».^۶

حق نوکیشان مسیحی در ایران برای تجمع مسالمت‌آمیز به منظور عبادت به طور مداوم نقض شده است. نوکیشان مسیحی تلاش کردند تا در مراسم و آیین‌های دینی که به زبان فارسی توسط کلیساهای به رسمیت شناخته شده برگزار می‌شدند، شرکت کنند. با این حال، طی ۱۵ سال گذشته، مقامات حکومت ایران، این کلیساهای را وادار کرده‌اند که از ورود نوکیشان جلوگیری کرده و از ارائه خدمات کلیسایی به زبان فارسی خودداری کنند. افزون بر این کلیساهایی که از این دستور سرپیچی کردند را نیز **تعطیل کردند.**

اکنون تنها چهار کلیسای فارسی زبان باقی مانده‌اند، که هیچ‌کدام نمی‌توانند آزادانه فعالیت کنند. این کلیساهای اسقفی (انگلیکن) شامل کلیساهای حضرت لوقا در اصفهان، حضرت پولس در جلفا (حومه اصفهان)، حضرت پولس در تهران، و شمعون غیور در شیراز می‌شوند. اعضای این کلیساهای باید بتوانند ثابت کنند که پیش از انقلاب ۱۳۵۷ مسیحی بوده‌اند. این کلیساهای اجازه پذیرش اعضای جدید را ندارند. در همین حال، این کلیساهای در انطباق با سایر مکان‌های عمومی پرستش و عبادت‌گاه‌ها و براساس مقررات بهداشتی در دوران همه‌گیری ویروس کرونا (کووید-۱۹) بسته شدند. با این حال، برخلاف سایر عبادت‌گاه‌ها، از زمان برداشته شدن این محدودیت‌ها، **هنوز اجازه بازگشایی و اجرای آیین‌های کلیسایی را پیدا نکرده‌اند.**

^۶ نظر عمومی شماره ۳۷ در مورد ماده ۲۱ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و حق تشکیل اجتماعات مسالمت‌آمیز

بنابراین، اکثریت قریب به اتفاق نوکیشان مسیحی ایرانی از فرصت‌های تجمع در فضاها عمومی برای پرستش محروم شده و مجبور شده‌اند در گردهمایی‌های خصوصی، موسوم به کلیساهای خانگی دور هم جمع شوند. همین گردهمایی‌ها نیز تحت پوشش حفاظت از «امنیت ملی»، مورد یورش نیروهای وزارت اطلاعات، یا اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قرار می‌گیرند. با این حال، حتی بخشی از دستگاه قضایی ایران نیز در چندین حکم مربوط به پرونده‌های نوکیشان مسیحی تایید کرده است که عبادت در کلیساهای خانگی امنیت ملی را به خطر نمی‌اندازد.

نقض آشکار حق نوکیشان مسیحی برای تجمعات دینی در کنار هم، و عدم تمایل رژیم ایران به رعایت مواد ۱۸ و ۲۱ از میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی که پیشتر ذکر شد، در نهایت به **کمپین مکانی برای پرستش** یا **#کلیسا_حق_همه_مسیحیان_است** منجر شد. این کمپین فراخوان و مطالبه‌ای است برای دادن مکانی برای پرستش به مسیحیان فارسی‌زبان. این خواسته توسط نوکیشان مسیحی ایرانی در داخل و خارج از کشور حمایت می‌شود، که برخی از آنها خود نیز به دلیل شرکت در کلیساهای خانگی متحمل زندان شده‌اند.

ماده ۲۶: تمامی افراد در برابر قانون مساوی هستند و بدون هیچ گونه تبعیضی حق دارند از حمایت متساوی قانون بهره‌مند شوند. در این رابطه، قانون باید هر گونه تبعیض را ممنوع کرده و به تمام افراد حمایت متساوی و مؤثر در برابر هر نوع تبعیض از جمله بر پایه نژاد، رنگ، جنس، زبان، دین، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگری، خاستگاه ملی یا اجتماعی، [وضعیت] دارایی، [محل] تولد یا هر وضعیت دیگر را تضمین کند.

دین رسمی حکومت ایران اسلام شیعی است و تمامی قوانین باید با تفسیر رسمی از قوانین فقه شیعه مطابقت داشته باشند. قانون اساسی، برای مجلس شورای اسلامی ممنوعیتی در وضع قوانین مغایر با اسلام ایجاد کرده و اعلام می‌دارد که هیچ تغییری را نمی‌تواند در مفاد مربوط به «موازین اسلامی» نظام سیاسی یا قانونی اعمال کند، و دین رسمی کشور که اسلام و مذهب شیعه جعفری دوازده امامی (اثنی‌عشری) است، الی الابد غیرقابل تغییر است.

این واقعیت که تمام قوانین با اسلام شیعی مطابقت دارند، عدم مساوات ذاتی در برابر قانون برای افرادی که پیرو اسلام شیعی نیستند را نشان می‌دهد. این امر همچنین توضیح می‌دهد که چرا حتی اصلاح‌طلبان درون حکومت محافظه‌کار هستند و چرا مسیحیان و سایر اقلیت‌های دینی از مشاغل بلندپایه و سایر موقعیت‌های اثرگذار در نظام جمهوری اسلامی منع شده‌اند. از آنجایی که ترویج هر باور دینی به جز اسلام شیعه، غیرقانونی انگاشته می‌شود، مسیحیان در هنگام بازداشت، در طول بازجویی، و در تمام روند قضایی با تبعیض مواجه می‌شوند. آنها، همراه با پیروان سایر ادیانی که در اقلیت هستند، توسط مقامات حکومت ایران به عنوان شهروندان برابر در نظر گرفته نمی‌شوند.

کلیسای انجیلی فارسی زبان «عمانوتیل» (تاسیس ۱۹۶۴)

بعد از سالها فشار نهادهای امنیتی جمهوری اسلامی، در سال ۱۳۸۸ مجبور به منع مسیحیان فارسی‌زبان از شرکت در جلسات شد. تابلوی جلوی در ورودی کلیسا از کلیسای «فارسی‌زبانان» به «مختص آرامنه» تغییر نام یافت.

براساس ماده ۸۸۱ مکرر قانون مدنی ایران «کافر از مسلم ارث نمی‌برد و اگر در بین ورثه متوفای کافر مسلم باشد وراثت کافر ارث نمی‌برند اگرچه از لحاظ طبقه و درجه مقدم بر مسلم باشند.» یعنی اگر که یک کافر (بی باور به اسلام) فوت کند، و فرد مسلمانی بین ورثه باشد، این وراثت تمام اموال را به ارث می‌برد، حتی اگر او یک خویشاوند دور باشد. در این ماده قانونی حتی از پیروان ادیان به رسمیت شناخته شده در قانون اساسی (مسیحیت، یهودیت و زرتشت) نیز به عنوان کافر یاد می‌شود.

براساس ماده ۱۰۵۹ از قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران، یک مرد مسلمان می‌تواند با زن غیر مسلمان ازدواج کند. اما برعکس آن جایز نیست. ازدواج بین یک مرد غیر مسلمان با یک زن مسلمان ممنوع است. ازدواج نوکیشان مسیحی، بهاییان و سایر ادیان غیر رسمی نیز به رسمیت شناخته نمی‌شود مگر اینکه براساس شریعت اسلام انجام شود.

همچنین، ماده ۲۳۴ قانون مجازات اسلامی نیز بین ادیان تبعیض قائل می‌شود و مجازات اعدام را برای مرد غیر مسلمانی که خارج از ازدواج با زن مسلمان رابطه جنسی دارد تعیین می‌کند، اما برعکس آن صدق نمی‌کند.

علاوه بر این، به جز سه کرسی از پنج کرسی تعیین شده برای اقلیت‌های دینی در پارلمان ایران، یا مجلس شورای اسلامی، مسیحیان اجازه ندارند مناصب دولتی مانند قاضی و ریاست جمهوری را در اختیار گیرند، همچنین نمی‌توانند در شوراهای محلی یا شوراهای شهر و روستا به عنوان نماینده انتخاب شوند. این محدودیت نیز نقض حقوق آنها تحت ماده ۲۵ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) است که «حق مشارکت در اداره امور عمومی، به طور مستقیم یا از طریق نمایندگانی که آزادانه انتخاب شده‌اند» را تضمین می‌کند.

ماده ۲۷: در کشورهای که اقلیت‌های نژادی، دینی یا زبانی وجود دارند، افراد متعلق به این اقلیت‌ها را نباید از حق تشکیل اجتماع با سایر اعضای گروه خود، بهره‌مندی از فرهنگ و ابراز و انجام فرایض دینی و کاربرد زبان خودشان محروم نمود.

مسیحیانی که مایل به انجام آیین‌های خود به زبان فارسی هستند، چه نوکیش مسیحی باشند، چه از اعضای جامعه ارمنی و آشوری باشند، از انجام این کار محروم هستند. زیرا کلیساهایی که زمانی خدمات به زبان فارسی را ارائه می‌دادند مجبور به **توقف** این خدمات یا تعطیلی شده‌اند. این در حالی است که برگزاری گردهم‌آیی‌های خصوصی در خانه‌های مسیحیان برای انجام آیین‌های دینی به عنوان «اقدامی علیه امنیت ملی» قلمداد یا تعبیر می‌شود.

نوکیش مسیحی، وحید هکانی در **شهادت‌نامه** خود اینچنین می‌گوید: «در ایران ساختمانهای کلیساهای زیادی وجود دارد که بعضی از آن ساختمان‌ها، جزو بناهای قدیمی در ایران محسوب می‌شوند. یعنی سالیان بسیاری، اشخاص زیادی در این کلیساها وارد شدند و خدا را عبادت و پرستش کردند. اما دولت جمهوری اسلامی به فارسی‌زبانان اجازه عضویت و شرکت در جلسات کلیساهای ساختمانی را نمی‌دهد. آنها، مسئولین کلیساها را نیز امر و تهدید کرده‌اند که مانع ورود نوکیشان مسیحی شوند... به همین دلیل نوکیشان مسیحی فارسی‌زبان مجبور هستند به طور مخفیانه، در خانه‌ها جمع شوند و در کلیسای خانگی با دیگر مسیحیان دعا و مشارکت مسیحی داشته باشند.»

در همین حال، کتاب مقدس به زبان فارسی و سایر منابع مسیحی به طور مکرر در هنگام یورش به خانه‌های مسیحیان، از جمله خانه وحید، ضبط می‌شوند.

وحید در ادامه گفته است: «آنها همه‌ی چیزهای مرتبط با مسیحیت، مانند انجیل‌ها، کتاب‌های مسیحی و سی‌دی‌ها، و حتی تصویر مسیح که بر دیوار بود را برداشتند و ضبط کردند.»

بازداشتگاه اوین Evin House Of Detention

جدول زمانی نقض حقوق مسیحیان در سال ۲۰۲۳ میلادی

در نیمه اول سال ۲۰۲۳، تعداد نسبتاً کمی از مسیحیان دستگیر شدند. اما این وضعیت در تابستان تغییر کرد، و طی سه ماه بیش از ۱۰۰ مسیحی دستگیر شدند.

با وجود موج دستگیری‌ها، بسیاری از این مسیحیان تصمیم گرفتند وضعیت خود را رسانه‌ای نکنند، با این امید که سکوت ممکن است به روند رسیدگی به پرونده‌های آنها کمک کند. این بدان معنا بود که علی‌رغم تعداد مشابهی از مسیحیان دستگیر شده در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال‌های گذشته، برای مثال، ۱۳۴ تن در سال ۲۰۲۲ دستگیر شده بودند، در مقایسه با ۱۶۶ تن در سال ۲۰۲۳، بسیاری از آنها اصرار به حفظ ناشناسی خود داشتند. بنابراین تعداد کمتری از نام‌ها و چهره‌ها قابل انتشار بود.

در همین حال، تعدادی از مسیحیان در سال ۲۰۲۳ عفو شده و از زندان آزاد شدند. هر چند، باید توجه داشت که بیشتر آنها در حال نزدیک شدن به پایان دوران محکومیت خود بودند. همچنین، این حکم‌ها مربوط به انجام فعالیت‌های مسالمت‌آمیز دینی آنها بود و بنابراین وجاهت قانونی نداشته و اصلاً نمی‌بایست صادر می‌شدند.

اولین دستگیری گزارش شده در سال ۲۰۲۳ در تاریخ ۳ ژانویه رخ داد، زمانی که آنایتا خادمی، همسر زندانی عقیدتی، **متیاس علی‌حق نژاد**، به زندان لاکان در رشت منتقل شد، جایی که همسرش و دو نوکیش دیگر از اعضای کلیسای آنان، «مسعود و.» و «امیرر.» نیز در آنجا نگهداری می‌شدند. آنایتا در تاریخ ۲۸ ژانویه پس از **متهم شدن** به «تبلیغ علیه نظام» و «انحراف افکار عمومی» با قید وثیقه آزاد شد. همانطور که پیشتر عنوان شد، هم‌اکنون متیاس در حال تحمل حکم شش سال زندان خود برای «تبلیغ مسیحیت» است، با وجود اینکه قبلاً از این اتهام تبرئه شده بود. در ماه ژوئیه، او به زندانی در میناب در آن سوی کشور، و ۱۶۰۰ کیلومتر دورتر از خانه و خانواده خود منتقل شد. وی تنها پنج ماه بعد توانست در **مرخصی کوتاهی** به دیدار خانواده بیاید. این نوکیش زندانی مجبور به پرداخت هزینه‌های پرواز خود برای این مرخصی کوتاه شد.

در تاریخ ۱۰ ژانویه، نوکیش مسیحی **محمد گل‌باز**، که در سال ۲۰۲۲ دستگیر شده بود، به شش ماه زندان به دلیل «تبلیغ علیه نظام» محکوم شد، اگرچه این مورد در آن زمان به شکل عمومی گزارش نشد. حکم محمد برای پنج سال به حالت تعلیق درآمد، و البته از نظر مقامات قضایی ایران این حکم، بستگی به شیوه رفتار او در آینده دارد.

در همین حال، امیر و احسان احیا، **دو نوکیش مسیحی** دیگر که در جریان اعتراضات سال ۲۰۲۲ دستگیر شده بودند و باور مسیحی آنها در طی بازجویی‌ها آشکار شده بود، از کار خود اخراج شدند. اگرچه این موضوع نیز به طور عمومی گزارش نشد.

محمد

۳
ژانویه

۱۰
ژانویه

در سال ۲۰۲۳، آزادی نخستین مسیحی از زندان در تاریخ ۹ فوریه رخ داد، زمانی که زمان (صاحب) فدایی، که از ژوئیه ۲۰۱۸ بازداشت شده بود، به طور غیرمنتظره‌ای در راستای عفو گسترده زندانیان پیش از چهل و چهارمین سالگرد «انقلاب اسلامی» مشمول عفو شد. با این حال، باید توجه داشت که صاحب در حال نزدیک شدن به پایان حکم شش سال زندان خود بود؛ حکمی که از ۱۰ سال به شش سال کاهش یافته بود. نکته دیگر این است که او بر اساس اتهامات بی‌اساسی که ماهیت دینی و اعتقادی دارند، محکوم شده بود؛ به طور خاص، «تبلیغ از طریق کلیساهای خانگی و ترویج مسیحیت تبشیری». او همچنین پس از آزادی از زندان به دلیل اینکه هنگام یک مرخصی کوتاه در بازگشت به زندان تاخیر داشت، **شلاق خورد**. این در حالی است که او پیشتر نیز به دلیل جرم جداگانه نوشیدن شراب در مراسم مسیحی شام خداوند (یا عشای ربانی) **شلاق خورده بود**. به صاحب ابتدا گفته شده بود که علی‌رغم عفو شدن، حکم دو سال تبعید او به شهر دورافتاده نهبندان همچنان باقی است. اما در ماه اوت اطلاع یافت که اجرای این حکم تبعید «دیگر لازم نیست»، هرچند او هیچ مدرک رسمی‌ای برای تأیید این موضوع دریافت نکرده است.

در تاریخ ۱۰ فوریه، نوکیش مسیحی مهدی رخ‌پرور، که در حال طی کردن حکم پنج سال زندان برای «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل گروه مسیحی تبشیری غیرقانونی» بود، **مشمول عفو قرار گرفت و آزاد شد**.

در تاریخ ۱۵ فوریه، نوکیش دیگری به نام هادی (مسلم) رحیمی، پس از گذراندن بیش از یک سال در زندان به دلیل «اقدام علیه امنیت ملی از طریق ترویج مسیحیت تبشیری-صهیونیستی» **عفو و آزاد شد**.

در تاریخ ۲۶ فوریه، یوسف ندرخانی پس از تحمل تقریباً پنج سال در زندان اوین تهران، عفو و **آزاد شد**. یوسف ندرخانی نیز مانند صاحب فدایی و براساس همان اتهامات، حکم شش سال حبس داشت که از ۱۰ سال به ۶ سال کاهش یافته بود. او نیز شلاق خورد و ابتدا به او گفته شده بود که هنوز دو سال تبعید در پیش دارد، اما در یک موقعیت دیگر و فقط به طور غیررسمی خلاف این امر گفته شد.

همچنین در ماه فوریه، سکینه (مهری) بهجتی، زن نوکیش ساکن رشت، عفو شد و از تحمل باقی مانده حکم دو سال زندان خود برای «اقدام علیه امنیت ملی از طریق عضویت در کلیساهای خانگی و گسترش مسیحیت صهیونیستی» رهایی پیدا کرد. او از آوریل ۲۰۲۲ دوران محکومیت خود را می‌گذراند.

در ابتدای ماه مارس، نوکیشان میلاد گودرزی، امین خاکی و علیرضا نورمحمدی از زندان **آزاد شدند**. این سه تن، نخستین نوکیشان بودند که براساس تبصره‌های جدید الحاق شده به ماده ۵۰۰، متهم و سپس به سه سال **محکوم شده بودند**. هر چند مدت کوتاهی پس از آزادی، میلاد و علیرضا، همراه با امیر (برادر علیرضا) دوباره **بازداشت شدند**. علیرضا و امیر تا پایان سال ۲۰۲۳ در حبس ماندند.

در ماه مارس، مشخص شد کلیسایی که برای مسیحیان ایران از اهمیت بسیاری برخوردار است، توسط ستاد اجرایی فرمان امام، که نهادی تحت نظارت رهبر جمهوری اسلامی است، برای فروش به مزایده گذاشته خواهد شد. **کلیسای جماعت ربانی در شهر گرگان**، طی سال‌ها توسط برخی از شناخته شده‌ترین کشیشان ایرانی، از جمله سه تن که به دلیل فعالیت‌های مسیحی خود کشته شدند، رهبری شده بود. بیش از ۲۵ سال، ساختمان کلیسا، که توسط اسقف «**هایک هوسپیان مهر**» تأسیس شده بود، خالی و راکد مانده بود. این کلیسا یادآور دوره‌ای در اوایل استقرار جمهوری اسلامی است که برای مسیحیان، حتی نوکیشان مسیحی، امکان ملاقات و گردهمایی در ساختمان کلیسا وجود داشت.

همانند بسیاری از املاک مسیحی دیگر در سال‌های اخیر، بسته شدن کلیسای جماعت ربانی گرگان از الگوی آشنایی پیروی کرده است؛ در آغاز با تعطیل شدن اجباری، سپس مصادره مخفیانه ملک پس از آن که از کانون توجهات دور شد، و سپس، تصاحب تدریجی آن توسط نهادهای حکومتی ایران. در همین حال، ماه مه ۲۰۲۳، مصادف بود با دهمین سالگرد **بسته شدن اجباری** بزرگترین کلیسای فارسی‌زبان در ایران، کلیسای جماعت ربانی مرکزی در تهران.

ژوزف

در تاریخ ۱۳ مارس، مسیحی ایرانی ارمنی تبار ژوزف شهبازیان، که در حال گذراندن **حکم ۱۰ سال زندان** به دلیل اداره کلیسای خانگی بود، اطلاع یافت که درخواست او برای اعاده دادرسی توسط دیوان عالی کشور پذیرفته شده است. در تاریخ ۲۴ مه، حکم حبس ژوزف شهبازیان به دو سال **کاهش یافت**، زیرا دادگاه «برای تعیین حداکثر مجازات مشخص شده در ماده ۴۹۸ قانون مجازات اسلامی شواهد کافی نیافت.» این ماده مربوط به سازماندهی گروه‌هایی است که «امنیت کشور را تهدید می‌کنند». در تاریخ ۱۳ سپتامبر، آقای شهبازیان به طور غیرمنتظره‌ای **عفو و آزاد شد**. او کمی بیش از یک سال در زندان اوین محبوس بود. با این حال، در همان روز آزادی او، آنوشاوان آودیان، دیگر مسیحی ایرانی ارمنی تبار، و رهبر کلیسا که به ۱۰ سال زندان به دلیل «تبلیغ انحرافی مغایر و یا مخل به شرع مقدس اسلام» و «عضویت و اداره کلیسای خانگی مسیحیت تبشیری» محکوم شده بود، اطلاع یافت که باید برای اجرای حکم حبس خود را به زندان معرفی کند. آقای آودیان پنج روز بعد خود را به مقامات در زندان اوین تحویل داد.

در تاریخ ۹ آوریل، روز عید رستاخیز عیسی مسیحی یا عید پاک، به نوکیشان مسیحی سارا احمدی و همسرش همایون ژاوه که از بیماری پیشرفته پارکینسون رنج می‌برد، اطلاع داده شد که درخواست آنها برای اعاده دادرسی **پذیرفته** شده است. این زوج مسیحی که در حال گذراندن مجموعاً ۱۰ سال حکم زندان بودند، هر دو تبرئه و در تاریخ ۹ مه از زندان اوین **آزاد شدند**.

همایون

سارا

در تاریخ ۲۴ آوریل، نوکیش مسیحی، ملیحه نظری، که همراه با ژوزف شهبازیان محکوم شده بود و حکم شش سال حبس به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از عضویت و اداره کلیسای خانگی مسیحیت تبشیری» داشت، زودتر از موعد **آزاد شد**. آژانس خبری محبت نیوز گزارش داد که دیوان عالی در پرونده او به دلیل بیماری پسرش که از سرطان خون رنج می‌برد، به نفع او حکم داده است.

ملیحه

در تاریخ ۹ مه، به گزارش **سازمان مسیحی مهر** مستقر در آمریکا، سه زن نوکیش مسیحی دستگیر شدند و به مدت ۴۰ روز بدون داشتن امکان هرگونه ارتباطی با خارج از زندان و بدون دسترسی به وکیل در زندان اوین تهران بازداشت بودند. حمید حاتمی سخنگوی این سازمان، گفت زمانی که خانواده‌های آنها سرانجام توانستند آنها را در زندان ملاقات کنند، شیلان اورامی نژاد، راضیه (مارال) کهزادی، و زهرا (یلدا) حیدری «در وضعیت جسمانی خوبی نبودند». در تاریخ ۲۹ ژوئن، مهر گزارش داد که شیلان اورامی نژاد و زهرا حیدری با قید وثیقه آزاد شده‌اند، اما مارال کهزادی همچنان در بازداشت است و جلسه دادگاه او قرار است ۲ ژوئیه در شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران برگزار شود. از آن زمان تاکنون خبر تازه‌ای از وضعیت آنان منتشر نشده است.

شیلان

مارال

یلدا

۱۳
مارس

۰۹
آوریل

۲۴
آوریل

۰۹
مه

ژوئن ژوئیه

سپس در تابستان، با دستگیری ده‌ها مسیحی در طی یک دوره چند هفته‌ای در ۱۱ شهر ایران، موج دستگیری‌ها به راه افتاد. این شهرها عبارتند از تهران، کرج، رشت، ارومیه، الیگودرز، اصفهان، شیراز، سمنان، گرمسار، ورامین و اسلامشهر. بیشتر افرادی که آزاد شدند مجبور به امضای تعهدنامه‌هایی مبنی بر عدم شرکت در جلسات یا فعالیت‌های مسیحی شدند، یا به آنها دستور داده شد در جلسات اجباری تعلیمات اسلامی شرکت کنند. بنا بر شهادت برخی از آنها حتی پس از آزادی نیز برای بازجویی‌های بیشتر احضار شده‌اند یا به آنها دستور داده شد که ایران را ترک کنند. یکی از آنها گفت که به درخواست ماموران امنیتی، شغلش را از دست داده است. مبالغه و وثیقه گزارش شده بین ۴۰۰ میلیون (۸۰۰۰ دلار) و ۲ میلیارد تومان (۴۰۰۰۰ دلار) متغیر بود. هر چند برای شهروند مسیحی ایرانی-ارمنی، ایسا شاهوردیان، ابتدا **وثیقه‌ای پنج میلیارد تومان** (معادل صد هزار دلار) تعیین شده بود.

این واقعیت که افراد دستگیر شده در نهایت تحت فشار وادار به امضای تعهداتی مبنی بر خودداری از شرکت در فعالیت‌های مسیحی شده‌اند تا از پیگردهای قانونی بیشتری در امان بمانند، نشانگر ماهیت خودسرانه این دستگیری‌هاست.

اکثریت کسانی که دستگیر شدند، نوکیشان مسیحی بودند. با این حال، چند مسیحی ارمنی نیز در میان بازداشت شدگان به چشم می‌خورند. از این جمله ها کوپ گوچومیان، همسر ایسا شاهوردیان است که تا پایان سال ۲۰۲۳ نیز همچنان **در بازداشت ماند**. موج دستگیری‌ها همزمان با سرکوب دوباره جامعه بهائی صورت گرفت، که یک اقلیت دینی به رسمیت شناخته نشده و غیرقانونی قلمداد می‌شود. با اشاره به «موج سرکوب‌های تازه علیه آزادی‌های مدنی» توسط مقامات حکومت ایران، منصور برجی مدیر سازمان ماده ۱۸ گفت: «گروه‌هایی که اغلب آسیب پذیرتر هستند، مانند مسیحیان، در خط مقدم افرادی هستند که هدف سرکوب‌ها قرار گرفته‌اند». به ظن او بازگشت به رویکرد خشن‌تر توسط مقامات، از جمله آغاز موج جدید سرکوب توسط گشت ارشاد، ممکن است «به منظور ارسال پیامی، در سطح داخلی و همچنین بین‌المللی»، پیش از سالگرد جان باختن مهساژینا امینی باشد تا نشان دهند «که مقامات حکومت دچار ترس یا تغییر موضع نشده‌اند».

هاکوپ

تا پایان سال ۲۰۲۳، دست‌کم ۱۷ تن از مسیحیانی که در تابستان بازداشت شده بودند، به مجازات‌هایی بین سه ماه تا پنج سال زندان، یا مجازات‌های دیگر مانند جریمه، شلاق، و در یک مورد خدمات عمومی از جمله «کندن قبر»، به جرم «تبلیغ علیه نظام» براساس تبصره‌های تازه الحاق شده به ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی یا «تشکیل و اداره کلیسای خانگی» تحت ماده ۴۹۸، محکوم شدند.

دستگیری‌های گسترده‌تری در دوره کریسمس یا جشن‌های میلاد مسیح رخ داد. دست‌کم ۴۶ تن در هشت شهر تهران، کرج، اصفهان، شیراز، اهواز، دزفول، ایذه و خرم‌آباد دستگیر شدند.

از جمله کسانی که در ماه دسامبر دستگیر شدند، **میلاذ گودرزی** و علیرضا نورمحمدی بودند که به تازگی و در ماه مارس از زندان آزاد شده بودند. همچنین **اسماعیل نریمان پور**، یکی از ۱۰ نوکیش مسیحی که پس از دستگیری در سال ۱۴۰۰، **مجبور به شرکت در جلسات «بازآموزی تعلیمات اسلامی» شده بود**، دوباره در سال ۲۰۲۲ دستگیر شد. یک نوکیش مسیحی اهل افغانستان نیز **دستگیر شد** که منجر به نگرانی‌هایی در مورد اخراج او از کشور شده است.

دسامبر

در سه مورد منتشر نشده دیگر مربوط به سال ۲۰۲۳: سه عضو یک خانواده، شامل یک زوج و پسر آنها، همگی در مجموع به نه سال زندان برای «تشکیل و اداره کلیسای خانگی» محکوم شدند. یک زن مسیحی به نام آیدا، ن، که در سال ۲۰۲۲ براساس تبصره‌های تازه الحاق شده به ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی به شش ماه زندان به اتهام «تبلیغ علیه نظام از طریق ترویج مسیحیت تبشیری» محکوم شده بود، دو ماه از تابستان ۲۰۲۳ را در زندان گذراند و سپس آزادی مشروط دریافت کرد. دو خواهر که در سال ۲۰۲۳ مجبور به شرکت جلسات متعدد «بازآموزی تعلیمات اسلامی» طی یکی از این جلسات به آنها گفته شده که هر یک به هفت سال زندان محکوم شده‌اند.

همچنین لازم به ذکر است که نوکیش دیگری، که اجازه انتشار نامش را نداریم، پس از بازداشت در دسامبر ۲۰۲۲، تمام سال ۲۰۲۳ را در زندان گذرانده است. او به «تبلیغ علیه نظام از طریق ترویج مسیحیت در میان مسلمانان» متهم شده و قادر به پرداخت وثیقه‌ی بیش از هفتاد هزار دلار نشده است.

در همین حال، بین ماه‌های مه و اکتبر، نوکیشان دربند، احمد سرپرست، مرتضی مشهودکاری، و ایوب پوررضازاده، که **حکم پنج سال زندان** برای «تبلیغ انحرافی مغایر و یا مخل به شرع مقدس اسلام» را در زندان لاکان رشت می‌گذراندند **«حکم زندان باز» دریافت کردند**. این بدان معناست که این نوکیشان باید تا پایان دوره محکومیت خود هر روز خود را به زندان معرفی کرده، و بدون دستمزد در کارگاهی در نزدیکی زندان کار کنند.

پایان ۲۰۲۳

دستگیری و بازداشت مسیحیان به روایت آمار ۲۰۱۵-۲۰۲۳

(شامل خانواده‌ی دستگیر و بازداشت شدگان)

فهرست زندانیان مسیحی

جدول زیر، فهرست زندانیان مسیحی است که در سال ۲۰۲۳ میلادی در ایران براساس جرم‌هایی مرتبط با عقیده دینی خود محکوم و زندانی یا تبعید شده‌اند.

نام و نام خانوادگی	مکان	تاریخ بازداشت	تاریخ آزادی	حکم و اتهام
یوسف ندرخانی	زندان اوین، تهران	ژوئیه ۲۰۱۸	فوریه ۲۰۲۳	۱۰ سال حبس (کاهش یافته به ۶ سال) + ۲ سال تبعید به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل کلیسای خانگی و ترویج مسیحیت صهیونیستی»
زمان (صاحب) فدایی	زندان اوین، تهران	ژوئیه ۲۰۱۸	فوریه ۲۰۲۳	۱۰ سال حبس (کاهش یافته به ۶ سال) + ۲ سال تبعید به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل کلیسای خانگی و ترویج مسیحیت صهیونیستی» + ۸۰ ضربه شلاق برای «شرب خمر» (نوشیدن شراب) در مراسم عبادتی
مهدی اکبری	زندان اوین، تهران	ژوئن ۲۰۲۰	-	۱۰ سال حبس به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل کلیسای خانگی»
مهدی رخ‌پرور	زندان اوین، تهران	ژوئن ۲۰۲۰	فوریه ۲۰۲۳	۵ سال حبس به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل کلیسای خانگی»
امین خاکی	زندان مرکزی کرج	نوامبر ۲۰۲۱	مارس ۲۰۲۳	۵ سال حبس (کاهش یافته به ۳ سال) به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام»
میلاد گودرزی	زندان مرکزی کرج	نوامبر ۲۰۲۱	مارس ۲۰۲۳	۵ سال حبس (کاهش یافته به ۳ سال) به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام»
علیرضا نورمحمدی	زندان مرکزی کرج	نوامبر ۲۰۲۱	مارس ۲۰۲۳	۵ سال حبس (کاهش یافته به ۳ سال) به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام»

نام و نام خانوادگی	مکان	تاریخ بازداشت	تاریخ آزادی	حکم و اتهام
عبدالرضا (متیاس) علی حق نژاد	زندان های انزلی و میناب	ژانویه ۲۰۲۲	-	۶ سال حبس به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل کلیسای خانگی و تبلیغ مسیحیت خارج از کلیسا و اطلاع دادن به معاندین جمهوری اسلامی». او در سال ۲۰۱۴ تبرئه شده بود.
هادی (مسلم) رحیمی	زندان اوین، تهران	ژانویه ۲۰۲۲	فوریه ۲۰۲۳	۴ سال حبس به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تبلیغ مسیحیت صهیونیستی و عضویت در کلیساهای خانگی»
ساسان خسروی	تبعید	فوریه ۲۰۲۲	-	۲ سال تبعید به اتهام «تبلیغ علیه نظام»
سکینه (مهری) بهجتی	زندان لاکان، رشت	آوریل ۲۰۲۲	فوریه ۲۰۲۳	۲ سال حبس به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تبلیغ مسیحیت صهیونیستی و عضویت در کلیساهای خانگی»
مرتضی مشهودکاری	زندان لاکان، رشت	مه ۲۰۲۲	مه ۲۰۲۳	۵ سال حبس به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام» - کاهش یافته به ۲ سال و نیم
ایوب پوررضازاده	زندان لاکان، رشت	مه ۲۰۲۲	اکتبر ۲۰۲۳	۵ سال حبس به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام» - کاهش یافته به ۲ سال و نیم.
احمد سرپرست	زندان لاکان، رشت	مه ۲۰۲۲	اکتبر ۲۰۲۳	۵ سال حبس به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام» - کاهش یافته به ۲ سال و نیم.
سارا احمدی	زندان اوین، تهران	اوت ۲۰۲۲	مه ۲۰۲۳	۱۱ سال حبس (کاهش یافته به ۸ سال) + ۲ سال ممنوعیت سفر + ۲ سال منع عضویت در همه احزاب و گروه های اجتماعی + ۶ ماه انجام خدمات عمومی رایگان، به اتهام «اداره کلیسای خانگی» و «عضویت در گروه غیرقانونی مسیحیت تبشیری»
همایون ژاوه	زندان اوین، تهران	اوت ۲۰۲۲	مه ۲۰۲۳	۲ سال حبس + ۲ سال ممنوعیت سفر + ۲ سال منع عضویت در همه احزاب و گروه های اجتماعی + ۶ ماه انجام خدمات عمومی رایگان به اتهام «عضویت در گروه غیرقانونی مسیحیت تبشیری»
ژوزف شهبازیان	زندان اوین، تهران	اوت ۲۰۲۲	سپتامبر ۲۰۲۳	۱۰ سال حبس + ۲ سال تبعید + ۲ سال ممنوعیت سفر + ۲ سال منع عضویت در همه احزاب و گروه های اجتماعی به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی از طریق تشکیل و اداره کلیسای خانگی مسیحیت تبشیری.»
ملیحه نظری	زندان اوین، تهران	اوت ۲۰۲۲	آوریل ۲۰۲۳	۶ سال حبس به اتهام «عضویت و اداره کلیسای خانگی مسیحیت تبشیری.»
انوشاوان آودیان	زندان اوین، تهران	سپتامبر ۲۰۲۳	-	۱۰ سال حبس به اتهام «فعالیت تبلیغی و آموزشی انحرافی مغایر شرع مقدس اسلام» و «اداره و عضویت کلیسای خانگی مسیحیت تبشیری»
آیدا، ن	زندان اوین، تهران	مارس ۲۰۲۳	مه ۲۰۲۳	اتهام: «تبلیغ مسیحیت تبشیری»
ناشناس	زندان مرکزی کرج	دسامبر ۲۰۲۲	-	اتهام: «تبلیغ علیه نظام از طریق تبلیغ مسیحیت در میان مسلمانان»

احکام قضایی صادر شده علیه مسیحیان در ایران

۱۰۳

بازداشت

۱۶۶

جلب و دستگیری

۵۲۲

حکم حبس (ماه)

احکام قضایی

۲۰۲۳

۴۸۵

افراد متأثر

(+همسر و فرزندان)

۲۱

اجرای محکومیت

۲۲

صدور حکم مجازات

در طول سال معمولاً سه یا چهار بار دادگاه تجدید نظر برگزار می‌شود. و از زمانی که تاریخ جلسه ابلاغ می‌شود، اضطراب و نگرانی شروع می‌شود و شما دیگر آن آرامش فکری و روحی را ندارید. وکیل هم کنارت هست، ولی به حرف کسی گوش نمی‌دهند. انگار از قبل تصمیم گرفته‌اند. فقط یک بازی است که شما می‌روی و می‌آیی. آنچه سخت است این است که [نمی‌دانی] کی این بازی تمام می‌شود. مثلی در فارسی هست که می‌گویند ”برای یک گربه بازی است، اما برای موش مرگ است!“

کشیش ویکتور بت‌تمرز

مواد قانون مجازات اسلامی که معمولاً علیه مسیحیان استفاده می‌شود

مسیحیان معمولاً براساس مواد زیر از قانون مجازات اسلامی، مورد اتهام قرار گرفته و مجازات می‌شوند:

هر کس با هر مرامی، دسته، جمعیت یا شعبه جمعیتی بیش از دو نفر در داخل یا خارج از کشور تحت هر اسم یا عنوانی **تشکیل** دهد یا **اداره** نماید که هدف آن برهم زدن امنیت کشور باشد و «محارب»^۷ شناخته نشود به حبس از دو تا ۱۰ سال محکوم می‌شود.

۴۹۸

هر کس در یکی از دسته‌ها یا جمعیت‌ها یا شعب جمعیت‌های مذکور در ماده (۴۹۸) **عضویت** یابد به سه ماه تا پنج سال حبس محکوم می‌گردد مگر اینکه ثابت شود از اهداف آن بی اطلاع بوده است.

۴۹۹

هر کس با **قصد** ایجاد خشونت یا **تنش** در جامعه و یا با علم به وقوع آن به قومیت‌های ایرانی یا ادیان الهی یا مذاهب اسلامی مصرح در قانون اساسی **توهین** نماید، چنانچه مشمول حد نباشد و منجر به خشونت یا تنش شده باشد به حبس [۲ تا ۵ سال] و جزای نقدی [۸ تا ۱۸ میلیون تومان] درجه پنج، یا یکی از آن دو محکوم، و در غیر این صورت به حبس و جزای نقدی درجه شش [۶ ماه تا ۲ سال، ۲ تا ۸ میلیون تومان] یا یکی از آن دو محکوم می‌شود.

۴۹۹
مقرر

هر کس علیه نظام جمهوری اسلامی ایران یا به نفع گروهها و سازمانهای مخالف نظام به هر نحو فعالیت **تبلیغ** نماید به حبس از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد.

۵۰۰

هر کس در قالب فرقه، گروه، جمعیت یا مانند آن، و استفاده از شیوه‌های کنترل ذهن و القائات روانی در فضای واقعی یا مجازی مرتکب اقدامات چون... هر گونه **فعالیت آموزشی** و یا **تبلیغی** انحرافی مغایر و یا مخل به شرع مقدس اسلام از طرقی مانند طرح ادعاهای واهی و کذب در حوزه‌های دینی و مذهبی گردد، ... به حبس [تا پنج سال] و جزای نقدی، یا یکی از این دو مجازات، و محرومیت از حقوق اجتماعی محکوم می‌گردد. مجازات **سردستگی** فرقه یا گروه مزبور، و یا **ارتباط** گروه‌های موضوع این ماده با خارج از کشور برای دریافت حمایت یا هدایت‌های تشکیلاتی موجب تشدید مجازات مقرر [تا ۱۰ سال] حبس خواهد بود.

۵۰۰
مقرر

هر کس به مقدسات اسلام و یا هر یک از انبیاء عظام یا ائمه طاهربین یا حضرت صدیقه طاهره اهانت نماید، اگر مشمول حکم سائب‌النبی باشد اعدام می‌شود، و در غیر این صورت به حبس از یک تا پنج سال محکوم خواهد شد.

۵۱۳

^۷ براساس تعریف قانون مجازات اسلامی، «هر فردی که به اسلحه متوسل شود» و رعب، ترس یا نقض امنیت و آزادی عمومی را ایجاد کند، محارب و «مفسد فی الارض» است.

روندهای رایج

۱ موج‌های گسترده دستگیری

در مقایسه با تنها چند دستگیری گزارش شده قبل از ماه ژوئن، روند دستگیری‌های مسیحیان در سال ۲۰۲۳، با موج‌هایی گسترده و هماهنگ و همزمان همراه بود. در ماه‌های تابستان بیش از ۱۰۰ مسیحی طی سه ماه دستگیر شدند، و پس از آن موج دیگری از دستگیری‌ها در زمان کریسمس رخ داد. با این حال، شمار بسیار کمی از افراد دستگیر شده موافقت کردند که موارد دستگیری خود را علنی کنند، که این امر منجر به افزایش تعداد قربانیان ناشناس و بی‌چهره شد. این رویکرد مشابه توسط اقلیت دینی بهائی نیز **گزارش شده است**، و مانند مسیحیان دستگیر شده، در بسیاری از موارد این افراد نام‌گذاری نشده‌اند.

۲ هدف قرار دادن توزیع‌کنندگان کتاب مقدس

در سال ۲۰۲۳ بیش از پیش مشخص شد که مقامات حکومت ایران به طور خاص کسانی را که در توزیع کتاب مقدس فعالیت دارند هدف قرار می‌دهند؛ چرا که بیش از یک سوم دستگیری‌ها متوجه افرادی بود که دارای چندین نسخه از کتاب مقدس مسیحیان بودند. معلوم نیست سرنوشت این کتاب‌های مصادره شده چه شده، اما پیشتر در موارد متعددی **گزارش شده است** که انجیل‌های مصادره شده نابود و «سوزانده شدند».^۸

۳ اعمال فشار پیش از سالگرد جان باختن مهساژینا امینی

نخستین موج دستگیری‌های مسیحیان در سال ۲۰۲۳ در ماه‌های منتهی به سالگرد مرگ مهساژینا امینی رخ داد، زمانی که به نظر می‌رسید مقامات فشار را بر تعدادی از گروه‌ها در تلاش برای جلوگیری از موج جدیدی از اعتراضات افزایش دادند. چندین مسیحی در سال ۲۰۲۲ به دلیل شرکت در اعتراضات دستگیر شدند و در تابستان ۲۰۲۳، علاوه بر دستگیری‌های گسترده، با مسیحیانی که پیش‌تر سابقه محکومیت داشتند به صورت فردی تماس گرفته شد، و در برخی موارد به ملاقات با بازجویان سابق خود احضار شدند. در این ملاقات‌ها به آنها هشدار داده شد که در صورت شرکت در هرگونه گردهمایی اعتراضی، اتهامات جدیدی علیه آنها مطرح خواهد شد.

در سال ۲۰۲۳، دست کم ۹ مسیحی مشمول «عفو» شدند. بیشتر این مسیحیان توانستند به عنوان بخشی از عفو گسترده زندانیان سیاسی در بهار آزاد شوند. اما، همانطور که پیش از این ذکر شد، اکثر این افراد بیشتر مدت محکومیت خود را سپری کرده بودند و بنابراین از قبل واجد شرایط آزادی مشروط بودند. در همین حال، دستگیری‌ها و صدور احکام قضایی علیه مسیحیان ادامه یافت. **احضار** یک مسیحی ایرانی ارمنی تبار برای گذراندن حکم ۱۰ سال زندان خود، در همان روزی که مسیحی دیگری آزاد شده بود، به عنوان هشدار به مسیحیان ارمنی و آشوری دیده شد، به این معنی که آنها باید از تبلیغ مسیحیت به نوکیشان خودداری کنند. همچنین لازم به ذکر است برخی از کسانی که با عفو آزاد شدند ابتدا نزد هیئتی مشتمل بر مأموران وزارت اطلاعات آورده شده، و تحت فشار قرار گرفتند تا برای اعمال خود اظهار ندامت کنند و تعهد دهند که دیگر در فعالیت‌های مسیحی دخیل نشده و یا حتی ایمان خود را انکار کنند.

افزایش موارد بازآموزی اجباری تعلیمات اسلامی

بسیاری از مسیحیانی که در سال ۲۰۲۳ دستگیر شدند گزارش دادند که مجبور به شرکت در جلسات بازآموزی اجباری تعلیمات اسلامی شده‌اند، که به نظر می‌رسد یک روند رو به رشد است. در یک مورد، دو نوکیش که ترجیح داده‌اند ناشناس بمانند گزارش دادند که طی این جلسات به محکومیت هفت سال حبس تهدید شده‌اند. به نظر می‌رسد این آموزش‌های اجباری حاصل همکاری‌های مشترک بین وزارت اطلاعات و حوزه‌های علمیه باشد، و کسانی که «آموزش» را انجام می‌دهند خود را به عنوان «پژوهشگر»، «کارشناس» یا «دانشجو» معرفی می‌کنند.

پایش پیشرفته تر فعالیت‌های مسیحیان

با افزایش نظارت دیجیتالی و همچنین گزارش‌های مکرر در مورد نفوذ جاسوسان وزارت اطلاعات در کلیساهای خانگی، به نظر می‌رسد پایش فعالیت‌های مسیحیان و سایر گروه‌ها در داخل ایران به طور فزاینده‌ای پیشرفته تر شده است. معمولاً مسیحیان دستگیر شده گزارش می‌دهند که به آنها گفته شده که اگر با بازجویان خود برای خبرچینی و جاسوسی همکاری کنند، فشار بر آنها برداشته خواهد شد.

تداوم فشار بر مسیحیان و خانواده‌های آنها حتی پس از آزادی از زندان

آزادی یک فرد از بازداشت یا زندان گاهی اوقات به اشتباه به عنوان پایان مشکلات برای آن شخص و خانواده‌اش تلقی می‌شود. در واقعیت، فشار بر زندانیان پیشین و خانواده‌های آنها به روش‌های گوناگون حتی پس از آزادی‌شان ادامه می‌یابد. در این بخش خلاصه‌ای از این روش‌ها و مثال‌ها آمده است.

پایش، تعقیب و آزار

بسیاری از مسیحیان گزارش می‌دهند که آنها به طور مداوم پس از آزادی‌شان تحت پایش، تعقیب و آزار قرار می‌گیرند، و در بسیاری از موارد این نظارت فراتر از یک زیر نظر گرفتن ساده است؛ مسیحیان تماس‌های تلفنی آزاردهنده و آشفته‌کننده‌ای از بازجویان خود دریافت می‌کنند که آنها را به یاد شکنجه روانی‌ای می‌اندازد که در طول بازداشت‌شان تجربه کرده‌اند. همچنین، در موارد زیادی مسیحیان احضار می‌شوند تا به دیدار بازجویان خود بروند و گزارشی از فعالیت‌های خود پس از آزادی‌شان ارائه دهند.

الهه کیانی، همسر تورج شیرانی، در **شهادت‌نامه** خود توضیح می‌دهد: «پس از آزادی تورج، مأموران امنیتی همچنان ما را تعقیب می‌کردند و بازجویی ما مرتب از یک شماره ناشناس با خانه ما تماس می‌گرفت. با هر بار تماس او، ما از نگرانی و ناراحتی به خود می‌لرزیدیم. او همیشه سؤالات تکراری می‌پرسید، به طور مثال: «با کسی ارتباط دارید؟ کدام یک از مسیحیان را دیده‌اید؟» به ما می‌گفت: «ما شما را زیر نظر داریم! ... سرتان به کار خودتان باشد. آهسته بروید و آهسته بیايید. اگر می‌خواهید در این کشور زندگی کنید، آرام زندگی کنید.»»

در موارد بسیار دیگری مسیحیان دستگیر شده گزارش داده‌اند که مأموران امنیتی به طور واضح به آنها نشان می‌دهند که تحت نظارت هستند.

آقای شیرانی در شهادت‌نامه خود توضیح می‌دهد: «همیشه یک ماشین در خیابان ما بود و راننده با افرادی از طریق بی‌سیم صحبت می‌کرد. من با چسب یک نخ را جلوی در منزل نصب کرده بودم. هر بار از منزل بیرون می‌رفتیم و برمی‌گشتیم نخ پاره شده بود و روی نخ جای کفش مأمورها بود. بنابراین متوجه می‌شدیم که وارد منزل مان شده‌اند.»

برای دیگر مسیحیان، نوع نظارت ممکن است غیرمحسوس تر باشد، مانند نظارت مداوم بر فعالیت های آنلاین. چندین مسیحی شهادت داده اند که در طول بازجویی های خود از دیدن انبوهی از ایمیل های شخصی چاپ شده یا سایر ارتباطات تلفنی خود شگفت زده شده اند. بعدها، این اسناد به عنوان مدارکی مبنی بر فعالیت های مسیحی آنها به قاضی ارائه شده است.

در همین حال، همانطور که پیشتر در این گزارش ذکر شده، تکنیک های نظارت آنلاین و آفلاین پیشرفته حکومت ایران به طور گسترده ای **مستند شده است**.

ب محرومیت از اشتغال یا تحصیل

تعداد چشمگیری از مسیحیان گزارش داده اند که پس از دستگیری، از کار خود اخراج شده اند. این امر معمولاً پس از اعمال فشار از سوی مأموران وزارت اطلاعات به کارفرمایان رخ می دهد.

یک نمونه در این زمینه، **پیمان کیانی** است که در طول بازداشتش توسط بازجو به او هشدار داده شد که شغل خود را از دست خواهد داد، و پس از بازگشت به محل کار، از کارفرمای خود شنید که: «متأسفانه شما نمی توانی به کار خود ادامه بدهی مگر اینکه وزارت اطلاعات با آن موافقت کند... یا اینکه ایمان مسیحی خود را کنار بگذاری و ابراز پیشیمانی کنی». پس از امتناع، آقای کیانی برای درخواست بازگشت به شغل خود دوباره به دیدار بازجوی خود رفت، اما بازجو پاسخ داد: «ما نمی توانیم اجازه بدهیم افراد بیماری مثل شما در نظام مقدس جمهوری اسلامی کار کنند و پیشرفت کنند!»

سایر مسیحیان از اشتغال محروم می شوند زیرا تجهیزات کاری ضبط شده آنها هرگز به آنها بازگردانده نمی شود. این در حالی که برخی از آنها نیز مجوزهای کاری خود را از دست می دهند یا از دریافت مجوزهای جدید محروم می شوند.

محرومیت از تحصیل پس از دستگیری نیز رایج است. به عنوان مثال پارسا مصطفایی، در **شهادت نامه** خود در فوریه ۲۰۲۳ (بهمن ۱۴۰۱) شهادت داده است که: «زمانی که در زندان بودم، بازجو به من گفته بود: "اگر با ما همکاری نکنی، همه ی امکانات کاری و حتی دانشگاه رفتنت را در ایران از دست رفته فرض کن." ... در آن زمان مشغول تحصیل در مقطع کارشناسی رشته حسابداری در دانشکده آزاد اسلامی شهر قدس-تهران بودم. اما با کارشکنی های مسئولین اطلاعاتی، متأسفانه من مجاز به گذراندن شش واحد مورد نیاز برای دریافت مدرک نهایی در مقطع لیسانس نشدم.»

ج مجازات های تکمیلی و بازآموزی اجباری تعلیمات اسلامی

قضات دادگاه انقلاب به طور فزاینده ای مجازات های تکمیلی را به حداکثر حکم های حبس اضافه می کنند. از جمله این نوع مجازات های می توان به تبعید، شلاق، جریمه های نقدی، ممنوعیت سفر به خارج از کشور، و محرومیت از حقوق اجتماعی، و یا عضویت در احزاب و گروه های اجتماعی اشاره کرد.

همچنین مجازات های تکمیلی تحت عنوان «ارائه خدمات عمومی رایگان» در موسساتی که به وضوح از سوی قضات برای تحقیر در نظر گرفته شده اند، مشاهده می شود. برای مثال در احکام صادره نمونه های مثل کندن قبر، یا شستن اجساد قبل از دفن، و یا خدمات رایگان در آسایشگاه معلولان ذهنی سازمان بهزیستی به عنوان مجازات در نظر گرفته شده است.

یک نمونه در این زمینه، زوج مسیحی **سارا احمدی و همایون ژاوه** است، که علاوه بر محکومیت به مجموعاً ۱۳ سال زندان، پس از آزادی شان به مدت دو سال از سفر به خارج از کشور یا عضویت در هر گروه اجتماعی یا سیاسی منع شدند. به علاوه محکوم بودند که شش ماه نیز به انجام خدمات عمومی اجباری در آسایشگاه معلولان ذهنی سازمان بهزیستی داده شد.

همانطور که قبلاً ذکر شد، بسیاری از نوکیشان مسیحی نیز پس از آزادی‌شان مجبور به شرکت در جلسات «بازآموزی تعلیمات اسلامی» در حضور روحانیون مسلمان می‌شوند. در آن جلسات، نوکیشان تحت فشار قرار می‌گیرند تا به اسلام بازگردند.

یکی از نوکیشان به نام **نیما رضایی** که در چنین جلسه‌ای شرکت کرده بود توضیح داد: «ما چند ساعت با یک معلم الهیات صحبت کردیم، و احساس کردیم تمام هدف‌شان این بود که پاسخ‌هایی از ما بگیرند تا اگر دوباره دستگیر شدیم، موجب دردسر بیشتر برایمان بشود. آنها تمام جلسه را تصویربرداری کردند، بنابراین گفتگوهای ما می‌توانست به عنوان مدرک اضافی بر روی تعهداتی که قبلاً مجبور شده بودیم امضا کنیم، استفاده شود و آنها می‌توانستند پرونده جدی‌تری علیه ما تشکیل دهند.»

مسیحیان دیگری شهادت داده‌اند که روحانیون مسلمان در طول بازداشت‌شان برای دیدار با آنها آورده شده‌اند. **پرهام محمدپور**، در این زمینه شهادت داد: «در بازجویی چهارم... آنها یک آخوند را آوردند تا من را به دین اسلام بازگرداند. در پایان، من به آخوند و بازجوها گفتم: "حتی اگر مرا قطعه قطعه کنید، من حاضر نیستم از ایمانم به عیسی مسیح بازگردم... اما آنها مرا وادار کردند تا تعهد کتبی را امضا کنم که بشارت ندهم و در جلسات کلیسای خانگی شرکت نکنم.» در برخی موارد، اعضای خانواده مسیحیان آزاد شده مانند **حامد آشوری** نیز مجبور به شرکت در این جلسات شده‌اند.

د طرح اتهامات جدید یا بازگشایی پرونده‌های قدیمی

مسیحیان بسیاری با تهدید به طرح اتهامات جدید در صورت ادامه فعالیت‌های خود روبرو شده و مجبور به امضای تعهداتی در این زمینه می‌شوند. این در حالی است که برخی دیگر از مسیحیان به طور مکرر زندانی یا با اتهامات جدید روبرو می‌شوند. از برجسته‌ترین نمونه‌ها در این زمینه می‌توان از رهبران کلیساهای خانگی، **متیاس علی‌حق‌نژاد** و **یوسف ندرخانی** نام برد.

پیگرد قانونی علیه یوسف ندرخانی، زمانی آغاز شد که او پس از دستگیری در سال ۲۰۰۹ به اتهام «ارتداد» **به مرگ محکوم شد**. این حکم بعداً به سه سال زندان به اتهام «تبلیغ علیه نظام» تغییر یافت. اما با وجود آزادی از زندان در سال ۲۰۱۲، یوسف ندرخانی در سال ۲۰۱۶ دوباره دستگیر شد و در سال ۲۰۱۷ به ۱۰ سال زندان برای «تشکیل کلیسای خانگی» و «ترویج مسیحیت صهیونیستی» محکوم شد. حتی پس از آخرین آزادی از زندان در سال ۲۰۲۳، یوسف ندرخانی شلاق خورد و در مورد اینکه آیا حکم دو سال تبعید را نیز باید تحمل کنید یا خیر، پاسخ‌های متناقضی دریافت کرد.

نخستین دستگیری متیاس علی‌حق‌نژاد به سال ۲۰۰۶ باز می‌گردد. او بعدها در میان یک گروه ۹ نفره از نوکیشان زندانی بود که در سال ۲۰۱۹ توسط دیوان عالی کشور از حکم‌های پنج سال زندان برای برگزاری کلیساهای خانگی **تبرئه شدند**. اما متیاس علی‌حق‌نژاد تنها دو هفته پس از آزادی خود **دوباره بازداشت شده**، و مطلع گشت که حکم پیشین شش سال حبس او که در سال ۲۰۱۴ در دادگاه تجدید نظر لغو شده بود، **مجدداً اعمال شده است**. به این ترتیب دوران تازه‌ای از حبس او آغاز شد.

بهنام اخلاقی و بابک حسین‌زاده، دو نوکیش دیگری که در سال ۲۰۱۹ تبرئه شدند نیز تنها شش هفته پس از آزادی‌شان **دوباره بازداشت** و با اتهام جدید «تبلیغ علیه نظام» مواجه شدند. حتی برای کسانی که دوباره دستگیر نمی‌شوند، امکان دستگیری مجدد و واقعیتهای بسیار نزدیک و جدی است، به‌ویژه برای کسانی که تحت فشار، تعهداتی را امضا کرده‌اند که در فعالیت‌های مسیحی دیگر دخیل نشوند.

برای بسیاری از مسیحیان، فشاری که پس از آزادی‌شان بر آنها وارد می‌شود به حدی است که آنها را وادار به ترک کشور می‌کند، و گاهی اوقات آنها توسط مأموران امنیتی به طور فعال به این کار تشویق می‌شوند. این امر معمولاً پس از خودداری آنها از بازگشت به اسلام، و یا پذیرفتن شغل خبرچینی برای وزارت اطلاعات رخ می‌دهد.

نوکیس مسیحی سحر دشتی، که در بخش کودکان کلیسای خانگی (یا کانون شادی) فعالیت می‌کرد، در **شهادت‌نامه** خود در سال ۲۰۲۲ شهادت داد که بازجو به او گفته بود: «تو خیلی حاذق و توانمندی که می‌توانی بچه‌ها، نوجوانان و جوانان را جذب کنی. تاثیرات مثبتی بر آنها گذاشتی، خیلی خوب با آنها کار کردی. بیا و با ما همکاری کن. ما به تو حقوق بالا می‌دهیم و تو بچه‌ها را به دین اسلام جذب و راهنمایی کن.»

نوکیس مسیحی دیگر، ایمان شهواری، در **شهادت‌نامه** خود در سال ۲۰۲۲ گفت: «مردم گمان می‌کنند وزارت اطلاعات همه چیز را درباره‌ی همه‌ی ابعاد زندگی ما می‌داند، اما به هیچ وجه این طور نیست. وزارت اطلاعات به جاسوسان و مخبران پول می‌دهد تا جاسوسی کرده و اطلاعات را به آنها گزارش دهند. مأموران اطلاعات از من می‌خواستند که با آنها همکاری کنم و می‌گفتند: «تو اسیر افکار غربی شده‌ای! از زن و فرزندانت خجالت بکش! ما می‌توانیم برای تو شغل ایجاد کنیم، اما تو باید دست از این کارها برداری.» با این وعده‌ها قصد داشتند مرا به دین اسلام بازگردانند.»

وقتی آقای شهواری از این کار امتناع کرد، بازجو به او گفت: «تو برای ایران سم هستی! تو غلط می‌کنی در ایران بمانی و مردم ایران را به مشکل بیندازی! اگر در ایران بمانی، تو را مخفیانه می‌کشیم. بهتر است بعد از آزادی ایران را ترک کنی و به کشورهای مسیحی بروی!»

به طور مشابه، تورج شیرانی در مورد تماس بازجو با او پس از آزادی‌اش **گفت**: «بازجوی من به طور منظم با من تماس می‌گرفت و هر بار سوالات تکراری می‌پرسید. یک بار تلاش داشت من را به خروج از ایران ترغیب کند و گفت: «تو نمی‌خواهی از ایران بروی؟ تو به درد این مملکت نمی‌خوری. بهترین کار این است که خودت از ایران بروی.»

انزوا و قطع ارتباطات اجتماعی

فشار مداوم مأموران امنیتی اغلب بر روی افزایش حس انزوای مسیحیان اثرگذار است و بسیاری را پیش از پیش به ترک ایران وادار می‌کند. پس از آزادی از بازداشت یا زندان، بسیاری از مسیحیان می‌گویند که از ترس به خطر انداختن دیگران، ارتباط خود را با سایر مسیحیان قطع می‌کنند، در حالی که برخی نیز شهادت می‌دهند که سایر مسیحیان یا حتی دوستان و خویشاوندان غیرمسیحی از ملاقات با آنها به شدت ترس دارند.

تورج شیرانی توضیح داد: «ارتباط ما با دوستان و خویشاوندانمان تحت تأثیر بازداشت من به شدت آسیب دید. خویشاوندان ما تماس‌های خود را با ما کاهش دادند و در برخی موارد، همه تماس‌ها را قطع کردند... ما هم بسیار ناراحت بودیم که نمی‌توانستیم با سایر مسیحیان ارتباط برقرار کنیم چون تحت نظر بودیم.»

علی کاظمیان در **شهادت‌نامه** خود در مورد شرایط پس از آزادی‌اش گفت: «متأسفانه دوستان مسیحی هم سراغ خانواده من را نگرفته بودند. گفته بودند: «به دلیل مشکلاتی که برای شما پیش آمده، نمی‌توانیم با شما ارتباط داشته باشیم.» ایزوله شدن و قطع ارتباط با دیگر ایمانداران مسیحی و عدم شرکت در جلسات کلیسایی ما را درهم شکسته و روحیاتم را بسیار بد کرده بود.»

برخی از مسیحیان آزاد شده نیز با فشارهای اجتماعی بیشتری روبرو می‌شوند به عنوان مثال: طرد شدن از سوی افراد خانواده که از مسیحی شدن آنها اطلاعی نداشتند.

ز و همچنان نداشتن مکانی برای پرستش

علاوه بر سایر فشارها، مسیحیانی که از زندان آزاد شده‌اند همچنان برایشان روشن نیست که دوباره کجا می‌توانند فارغ از خطر بازداشت برای پرستش گرد هم بیایند. آنها همچنان اجازه‌ی شرکت در کلیساهای ارمنیها و آشوریها را ندارند، و جمع شدن در کلیساهای خانگی نیز با خطر دستگیری همراه است، چرا که این کلیساهای توسط مقامات حکومتی به عنوان «گروه‌های معاند (دشمن)» تلقی می‌شود.

بهنام اخلاقی و بابک حسین‌زاده هنگامی که در حال تحمل حکم پنج سال زندان خود برای عضویت در کلیسای خانگی بودند، الهام‌بخش کمپین «مکانی برای پرستش» شدند. آنها از مقامات حکومت ایران پرسیدند که پس از آزادی از زندان کجا باید پرستش کنند طوری که نگران بازداشت دوباره و بازگشت به به زندان نباشند.

تمامی این فشارها شرایط را برای ماندن مسیحیان در ایران به طور فزاینده‌ای بسیار دشوار می‌کند و بسیاری مجبور به گریز از کشور می‌شوند در حالی که چالش‌های زیادی به عنوان پناه جویا پناهنده در انتظارشان خواهد بود. در سال ۲۰۲۳ در گزارش مشترک خود به نام «رنج‌های مسیحیان ایرانی که در ترکیه برای دریافت حمایت بین‌المللی اقدام می‌کنند» به این چالش‌ها و مشکلات پرداخته‌ایم.

برای مشاهده این گزارش
کد را اسکن کنید

توصیه ها

ما از حکومت ایران می خواهیم که:

برخورداری همه شهروندان، از حق آزادی دین و عقیده را صرف نظر از قومیت یا گروه زبانی آنها، از جمله برای نوکیشان یا گروندگان از سایر ادیان را تضمین کند، و برای این منظور اصل ۱۳ قانون اساسی را اصلاح کند تا آزادی دین و عقیده به طور کامل برای همه به رسمیت شناخته شود؛ همان گونه که در ماده ی ۱۸ از میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی آمده و ایران یکی از کشورهای امضاکننده ی آن است.

تمامی مسیحیانی را که براساس اتهاماتی مربوط به ایمان یا فعالیت های دینی خود زندانی شده اند، فوری و بدون قید و شرط آزاد کند.

تمامی اتهامات در دست بررسی علیه مسیحیان، که به فعالیت های کلیسایی آنان مربوط می شود و **توسط دیوان عالی کشور قانونی تشخیص داده شده است**، کنار گذاشته شوند.

به جرم انگاری تشکیل و عضویت در کلیساهای خانگی پایان دهد و اجازه دهد مسیحیان از تمامی پیشینه ها و قومیت ها آزادانه و در کنار یکدیگر پرستش کنند.

کلیساهای و مکان های پرستش، املاک و وسایلی را که از مسیحیان و سایر اقلیت های دینی براساس اتهامات «امنیت ملی» صادره و توقیف شده اند را به آنها بازگرداند.

کلیساهایی که در دوران همه گیری ویروس کرونا براساس ضوابط بهداشتی به روی عموم بسته شدند، و سایر کلیساهایی که به دلیل استقبال از نوکیشان مسیحی و برگزاری مراسم به زبان فارسی به اجبار بسته شدند را بازگشایی کند.

مشخص کنند که مسیحیان فارسی زبان در کجا می توانند آزادانه به زبان مادری خود بدون ترس از دستگیری و پیگرد قانونی پرستش و عبادت کنند.

استفاده از مواد ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰ و ۵۱۳ از قانون مجازات اسلامی و اصل ۱۶۷ قانون اساسی ایران برای بازداشت نا عادلانه‌ی پیروان اقلیت‌های دینی را متوقف سازد.

حق برخورداری از وکیل مورد نظر خود را برای همه‌ی افرادی که در رابطه با جرایم «امنیت ملی» متهم هستند، تضمین کند و بنابراین ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری ایران را لغو کند.

به گزارشگر ویژه‌ی سازمان ملل در امور حقوق بشر ایران برای تحقیق در مورد چگونگی پیروی ایران از قوانین جهانی حقوق بشر اجازه‌ی ورود به کشور بدهد.

با **کمیته‌ی حقیقت‌یاب** که توسط شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد مأموریت یافته تا درباره‌ی نقض حقوق بشر هنگام اعتراضات سال ۲۰۲۲ تحقیق کند، همکاری کامل را انجام دهد.

درخواست از جامعه بین‌المللی:

ما از اعضای جامعه بین‌المللی می‌خواهیم که برای پاسخگو کردن ایران در زمینه‌ی تضمین و تسهیل حق آزادی دین یا عقیده برای همه‌ی شهروندان خود کمک کنند و در گفتگوهای دو جانبه یا چند جانبه خود با ایران بر این اصل تاکید کنند.

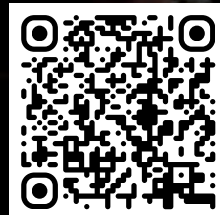
ما از کشورهای میزبان مسیحیان ایرانی که پناهجو هستند می‌خواهیم تا پرونده‌های آنها را با دقت و طرزی بایسته ارزیابی کنند و در نظر داشته باشند که در شرایط کنونی، آنها ترس موجهی از تجربه آزار و شکنجه در صورت بازگشت به ایران دارند، زیرا حاکمیت ایران به طور مستمر افرادی را که در فعالیت‌های مسیحی مشارکت دارند شناسایی کرده و مورد آزار و پیگرد قرار می‌دهد.

از کشورهای پناهنده‌پذیر درخواست داریم که از طریق کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل یا برنامه‌های حمایتی (اسپانسرشیپ)، اسکان مجدد را برای مسیحیان ایرانی مقیم کشورهای چینی تسریع کنند.

در نهایت، تشکر ویژه می‌کنیم از دبیر کل سازمان ملل، گزارشگر ویژه‌ی سازمان ملل در امور حقوق بشر ایران، و گزارشگر ویژه‌ی سازمان ملل در امور آزادی دین و عقیده، برای آگاهی‌رسانی در مورد بدرفتاری مداوم با مسیحیان، و سایر اقلیت‌های دینی در ایران در گزارش‌های خود، و آنها را نسبت به تداوم همکاری و هم‌افزایی در این زمینه، و بین مکانیسم‌های مختلف سازمان ملل و رویه‌های ویژه تشویق می‌کنیم.

کلیسای جماعت ربانی تهران که در بهار ۱۳۹۲ به اجبار
حکومت ایران به تعطیلی کشانده شد.

برای دسترسی به نسخه دیجیتال این گزارش و پیوندهای درج شده
در آن، این کد را به وسیله موبایل خود اسکن کنید.

A large teal hexagon is centered in the lower half of the page. It contains four logos: "ARTICLE 18" with a stylized bird icon, "Open Doors" with a hand icon, "CSW everyone free to believe" in a white box, and "MEC" with an upward-pointing arrow and the text "MIDDLE EAST CONCERN".

